

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

ÖZEL EĞİTİM OKULLARINDA GÖREVLİ BEDEN EĞİTİMİ
VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNE YÖNELİK
GÖRÜŞLERİ

ZEYNEP KALKAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET İMAMOĞLU

SİNOP - 2023

TEZ KABUL

ZEYNEP KALKAN tarafından hazırlanan “**ÖZEL EĞİTİM OKULLARINDA GÖREVLİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ**” başlıklı bu çalışma, 16.01.2023 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Ekrem AKBUĞA

Giresun Üniversitesi / Spor Bilimleri Fakültesi

İmza

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet İMAMOĞLU

(Danışman)

Sinop Üniversitesi / Spor Bilimleri Fakültesi

İmza

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Serhat ÖZDENK

Sinop Üniversitesi / Spor Bilimleri Fakültesi

İmza

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Fadime DİRİK

.....

ETİK BEYANI

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

ZEYNEP KALKAN

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZEL EĞİTİM OKULLARINDA GÖREVLİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN DERSLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

ZEYNEP KALKAN

SİNOP ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN:DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET İMAMOĞLU

Bu araştırmanın amacı özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor ve fiziki etkinlikler dersine yönelik eğitim öğretim sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Nitel araştırma yöntemi tercih edilerek olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile veriler elde edilmiştir. Araştırmaya 2021-2022 eğitim öğretim yılında Erzurum ili Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Özel Eğitim Okullarında görev yapan yedi beden eğitimi ve spor öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerin; altısı erkek biri ise kadındır, dört tanesi ortaokul, üç tanesi ise lise düzeyindeki okullarda çalışmaktadır, yaş aralıkları 35-50 yıl, görev süresi aralıkları 6-25 yıl, özel eğitimdeki hizmet aralığı 1-30 yıl şeklindedir. Özel eğitim gerektiren bireyler için spor ve fiziki etkinlikler dersi önemlidir ve gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Haftalık spor ve fiziki etkinlikler ders saati süreleri yeterli değildir. Öğretmenler çeşitli öğretim yöntem ve teknikleriyle öğrencilerin derste aktif olmalarını sağlamaya çalışmaktadır. Öğretim programının uygulanması ve hedef davranışların kazandırılması zordur. Öğretmenler öğrencilerden bağımsız yaşam becerilerini gerçekleştirebilmelerini beklemektedir. Sosyal yaşama uyum sağlamalarında spor ve fiziki etkinlikler dersi pozitif etkilidir. Okullarda malzemeler yeterlidir fakat spor salonu açısından okullar yetersizdir. Öğretmenler çeşitli branşlara yönlendirmeler yapmaktadır. Öğrenciler spor ve fiziki etkinlikler dersini çok sevmektedir ve ilgileri oldukça fazladır. Öğrencilerin gelişimlerini desteklemek ve başarılı olduklarını görmek öğretmenleri mutlu etmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin lisans eğitimleri özel eğitim açısından yetersizdir. Öğretmenler öğrencilerin tanıları hakkında yeterli bilgiye sahiptir. Öğretmenler bilgi düzeylerini arttırmak ve öğrencilere daha faydalı olabilmek adına araştırmalar yapmaktadırlar ve gelişimlerine katkı sağlamaktadırlar. Özel eğitim okullarında görev yapacak öğretmen adaylarının yetersizlik türleri gibi birçok konuda bilgi sahibi olmaları gerekmektedir.

ANAHTAR KELİMELEER: Kaynaştırma Eğitimi; Rehabilitasyon; Spor ve Fiziki Etkinlikler; Yetersizlik

Ocak 2023, 92 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

OPINIONS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT TEACHERS WORKING IN SPECIAL EDUCATION SCHOOLS ABOUT THEIR LESSONS

ZEYNEP KALKAN

SINOP UNIVERSITY INSTITUTE OF GRADUATE STUDIES

DEPARTMENT OF COACHING EDUCATION

SUPERVISOR:ASST. PROF. DR. MEHMET IMAMOGLU

This research aimed to examine the views of physical education and sports teachers working in special education schools about the education and training process for the sports and physical activities course. The qualitative research method was preferred, phenomenology design was used, and data were obtained by semi-structured interview technique. Seven physical education and sports teachers working in Special Education Schools affiliated with the Erzurum Provincial Directorate of National Education participated in the research in the 2021-2022 academic year. Six of the teachers are male, and one is female; four of them work in secondary schools, and three of them work in high schools; their age range is 35-50 years; their term of office is 6-25 years, and the service interval in special education is 1-30 years. For individuals who need special education, sports and physical activities course is important and contributes to their development. Weekly sports and physical activities class hours are not enough. Teachers try to ensure students are active in the lesson with various teaching methods and techniques. It is difficult to implement the curriculum and acquire the target behaviors. Teachers expect students to be able to perform independent living skills. Sports and physical activities course positively affect their adaptation to social life. Materials are sufficient in schools, but schools are insufficient in terms of a gymnasium. Teachers give directions to various branches. Students love sports and physical activities, and they are very interested. It makes teachers happy to support students' development and see that they are successful. Undergraduate education in physical education and sports teachers is insufficient in terms of special education. Teachers have sufficient information about students' diagnoses. Teachers conduct research and contribute to their development to increase their knowledge level and be more beneficial to students. Teacher candidates who will work in special education schools need to have knowledge of many issues, such as the types of disabilities.

KEYWORDS:Inclusive Education, Rehabilitation; Sport and Physical Activities, Disability

January 2023, 92 Page

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam sırasında kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile bana yol gösterici olan önerilerini göstermekten kaçınmayan ve destek olan değerli danışman hocam sayın Dr. Öğr. Üyesi Mehmet İmamoğlu'na sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Tez savunma jürimde yer alarak çok değerli eleştirilerde bulunan Dr. Öğr. Üyesi Ekrem AKBUĞA ve Dr. Öğr. Üyesi Serhat ÖZDENK hocalarım ile yine kıymetli önerileriyle desteğini esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Akif KARAL hocama teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmalarım boyunca maddi manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan aileme de sonsuz teşekkürler ederim.

ZEYNEP KALKAN

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL	ii
ETİK BEYANI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	2
1.2. Araştırmanın Problemi.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Araştırmanın Sayıtları.....	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
1.6. Tanımlar.....	4
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Eğitim.....	6
2.2. Öğretim	6
2.3. Özel Eğitim	6
2.3.1. Bedensel yetersizliği olan bireyler.....	8
2.3.2. Dikkat eksiliği ve hiperaktif bozukluğu olan bireyler.....	9
2.3.3. Dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler	9

2.3.4. Görme yetersizliği olan bireyler	10
2.3.5. İşitme yetersizliği olan bireyler	11
2.3.6. Otizm spektrum bozukluğu olan bireyler	12
2.3.7. Öğrenme güçlüğü olan bireyler	12
2.3.8. Zihinsel yetersizliği olan bireyler	13
2.4. Engellilik.....	14
2.4.1. Engellilik Nedenleri.....	14
2.4.1.1. Doğum öncesi etkenler	14
2.4.1.2. Doğum sırası etkenler	15
2.4.1.3. Doğum sonrası etkenler	15
2.5. Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor	15
2.5.1. Engelli çocuklar için geliştirilmiş olan özel beden eğitimi modelleri	15
2.5.1.1. Aktif program	15
2.5.1.2. Başarıya dayalı program	16
2.5.1.3. Oyun programı.....	16
2.5.1.4. Beden eğitimi fırsat programı	16
2.5.1.5. Özel olimpiyatlar spor ve beceri rehberi.....	16
2.5.2. Engellilerde Beden Eğitim ve Sporun Yararları	16
2.5.3. Engellilere Yönelik Beden Eğitim ve Spor Aktivitelerinde Dikkat Edilecek Unsurlar	18
2.5.4. Engelli Bireylerin Spor Branşına Yönlendirilmelerinde Dikkat Edilecek Unsurlar	19
3. MATERYAL METOT	20
3.1. Araştırmanın Modeli.....	20
3.2. Çalışma Grubu	20
3.3. Veri Toplama Aracı	21

3.4. Görüşme Süreci.....	22
3.5. Verilerin Analizi	23
3.6. Etik Kurul	24
4. BULGULAR.....	25
5. TARTIŞMA	57
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
KAYNAKLAR	66
EKLER.....	73
EK-1 Veri Toplama Aracı.....	73
EK-2 Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni	75
EK-3 Çalışmanın Yapıldığı Özel Eğitim Okulları.....	76
EK-4 Etik Kurul.....	77
ÖZGEÇMİŞ	78

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin tanımlayıcı değerleri	25
Tablo 2. Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine yönelik görüşlere ait tema ve kodlar	26
Tablo 3. Spor ve fiziki etkinlikler dersine ayrılan haftalık ders saati süreleri hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar.....	27
Tablo 4. Spor ve fiziki etkinlikler dersinde kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	29
Tablo 5. Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar.....	31
Tablo 6. Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programı hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	33
Tablo 7. Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programında belirtilen hedef ve hedef davranışlar hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	35
Tablo 8. Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin özel eğitim öğrencilerine kazandıracakı beceriler hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	36
Tablo 9. Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	38
Tablo 10. Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin sosyal hayatlarına etkisi hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	40
Tablo 11. Görev yapılan okulun Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi açısından olanakları hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	41
Tablo 12. Öğrencileri spor branşlarına yönlendirme çalışmaları hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar.....	43
Tablo 13. Öğrencilerin Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine bakış açıları hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar.....	45
Tablo 14. Özel eğitim öğrencileri ile ilgili düşünceler hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	47
Tablo 15. Özel eğitime yönelik alınan eğitim hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	48

Tablo 16. Özel eğitim öğrencilerinin tanıları hakkında bilgi sahibi olma düzeyi hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	49
Tablo 17. Özel eğitime yönelik bilgi düzeyini geliştirmek için yapılanlar hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar.....	51
Tablo 18. Özel eğitim kurumlarında görev yapmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel anlamda hayatlarına etkileri hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar.....	52
Tablo 19. Özel Eğitim kurumlarında görev yapacak olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine tavsiyeler hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Engellilerin engel gruplarına göre dağılımları	14
---	----

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

BEP: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı

DEHB: Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OSB: Otizm Spektrum Bozukluğunun

RAM: Rehberlik ve Araştırma Merkezi

1. GİRİŞ

Yaşamımızdaki rolü hiç bitmeyen eğitim; bireyin doğumu ile başlayıp ölümüne kadar olan süreçtir, bu süreçte bireylere çeşitli tutum, değer, bilgi ve beceriler kazandırılır (Erden, 2001). Günümüz eğitim politikasında kapsayıcı eğitim felsefesi adı altında kapsayıcı eğitim terimini hayatımıza dahil etmektedir. Bu terim farklı özelliklere sahip öğrencileri ve özel gereksinimli öğrencileri kapsayacak şekilde kavramsallaştırılmıştır (Ashman, 2002).

Özel eğitim kendilerine özgü bir öğrenime ihtiyacı olan bireyler için özel olarak tasarlanmış bir öğretimdir (Algozzine vd., 2006). Bireylerin engel durumlarına göre eğitime yönelik ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla yürütülmektedir. (Milli Eğitim Bakanlığı, 2014). Toplumdaki değişimler ve özel eğitime ihtiyacı olan birey sayısının artması, eğitim sisteminde özel eğitim alanında yer alan uygulamalarda sürekli bir yenilik ve gelişim ihtiyacı ortaya çıkarmaktadır (Cavkaytar ve Diken, 2005). Yenilikler doğrultusunda bireyin sosyal ilişkilerinin güçlenmesi adına çeşitli aktiviteler, sportif etkinlikler üzerinde yoğunlaşmakta ve bu durumun desteklenmesi gerekmektedir (Yetim, 2014). Paralimpik spor branşlarında yaşanan başarılar ön plana alındığında engelli bireylerin sportif aktivite ve yarışmalara katılımlarında, yaşamları boyunca aktif olmalarını sağladığı için bu sayede rekabet, güven, arkadaşlık ve disiplin gibi duygularını uyararak bireylerin topluma yararlı olabilme duygusunu büyük ölçüde vermektedir (Yetim, 2014). Sportif etkinlikler bireyin kendine inanmasına, kendini gerçekleştirme ve çevre ile uyum içerisinde olmasına yardımcı olmaktadır (Şirinkan, 2021).

Özel eğitim gerektiren bireylerin gelişiminde olumlu sonuçlar alabilmek, sosyal rollerini gerçekleştirebilmelerine yardımcı olabilmek, motor gelişimde kaybı en aza indirebilmek için çocuklara öncelikle çevreleri güvenli olmalıdır çocuklara rahatlıkla hareket etmelerini sağlayacak imkânı tanınmalıdır ve fiziksel aktivitelere katılmaları için içsel ve dışsal motivasyonlar ile bireyler desteklenmelidir (Sucuoğlu ve Kargın, 2010). Bireylerin gelişimine katkı sağlamak için hazırlanan bu programlardaki spor ve fiziki etkinlikler dersinin bireyler üzerindeki yeterliliğini ölçebilmek ve beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin derslerinde karşılaştıkları problemleri ele alabilmek adına bu çalışma yapılmıştır. Yapılan bu araştırma ile spor ve fiziki etkinlikler dersinin engelli bireylerin gelişimine sağladığı katkılar ile bireyde oluşturduğu olumsuz durumlar ele alınmıştır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor ve fiziki etkinlikler dersine yönelik eğitim öğretim sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesidir.

1.2. Araştırmanın Problemi

Özel eğitim, hiç kuşkusuz üzerinde düşünülmesi ve her geçen gün daha da iyileştirilmesi gereken eğitim öğretim süreçlerinden oluşmaktadır. Eğitim öğretim süreçlerinde birçok paydaş bir araya gelerek ortak çalışma içerisinde belirlenen hedeflere ulaşılmasına yönelik gayret göstermektedir. Bu paydaşlar arasında beden eğitimi ve spor öğretmenleri önemli bir yere sahiptir. Öğretmenler eğitim öğretim süreçlerinin birçok noktasında doğrudan tecrübeye sahiptir ve edinmiş oldukları bilgiler gelişime yönelik yapılacak iyileştirmelere kaynak teşkil etmektedir. Özel eğitimle ilgili bir çok konu başlığında bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır. Her ne kadar araştırmalar yapılıyor olsa da alana yönelik açıklığa kavuşmayan noktaların bir problem olarak karşımıza çıktığı söylenebilir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor ve fiziki etkinlikler dersine yönelik görüşleri, ders saati süreleri, öğretmenlerin kullandıkları öğretim yöntem ve teknikler, ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki değerlendirmeler, öğretim programı hakkındaki düşünceler, öğretim programında belirtilen hedef ve hedef davranışlara yönelik görüşler, dersin özel eğitim öğrencilerine akademik sosyal ve beceri düzeyinde etkisi, okulların olanakları, spor branşlarına yönlendirme, öğretmenlerin özel eğitime yönelik almış oldukları eğitim, öğrencilerin tanıları hakkında öğretmenlerin bilgi düzeyleri, öğretmenlerin bireysel gelişimlerine yönelik yaptıkları çalışmalar, özel eğitim öğrencileriyle çalışmanın hayatlarına etkileri gibi bir çok konuda görüşlerin elde edilmesiyle birlikte somut veriler üzerinden değerlendirmeler yapılabilecektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin eğitim öğretim programlarının içinde bireyleri sosyalleştirecek ve bilgi verecek çeşitli dersler ile alan dersleri bulunmaktadır. Türkçe, Matematik, Sosyal Hayat, Beden Eğitimi, Sosyal kültürel ve Sportif Faaliyetler, İş Eğitimi ve Meslek Ahlakı gibi dersler özel eğitim programında yer alan derslerdendir. Özel eğitim öğrencilerinin dersler aracılığıyla sosyalleşmeleri, motivasyonlarının

yükseltilmesi, davranış kontrollerini sağlayabilmeleri ve topluma kazandırılmaları amaçlanmaktadır.

Gerek normal bireyler gerekse özel eğitim gerektiren bireyler okul öncesi dönemden itibaren taklit yöntemi ile bireylerle iletişim halinde olmayı ve bunu bir oyun haline getirebilmeyi keşif ederek içsel yaşantılarını bu şekilde daha kolay anlatırlar, taklitler zamanla yerini oyunlara bırakır oyunlar ise sportif etkinliklere dönüşür ve bu etkinlikler bireylerin fiziksel, psikomotor, duygusal, sosyal vb. bir çok alandaki gelişimlerinde önemli bir rol oynar. Özel Eğitim gerektiren bireylerin ilerleyen yaşantılarında ise verilen beden eğitimi ve spor dersi, spor ve fiziki etkinlikler dersi ve çeşitli aktiviteler bireylerin gelişimlerinde çeşitli olumlu etkilere sahip olduğu ve spor branşlarına yönlendirilen bireylerin duygu ve düşüncelerinde ise olumlu yönde bir değişim olduğu düşünülmektedir. Özel eğitim öğrencilerinin hayatını kolaylaştırmak ve toplum ile entegrasyonlarının sağlanması adına sunulan birçok olanak bulunmaktadır.

Özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri aracılığıyla yapılan incelemede Öğretmenlerin karşılaştığı problemlere ek verilen dersin öğrenciler açısından yeterliliği de ele alınmaktadır. Hem öğretmenlerin karşılaştığı problemler belirlenmektedir, hem de spor ve fiziki etkinlikler dersinin özel eğitim okullarında eğitim gören öğrencilerin gelişimine ne kadar katkı sağladığı ortaya koyulmaya çalışılmaktadır. Yaşanan sorunlara yönelik önerilen çözümler, var olan problemlerin en aza indirilmesine yardımcı olacaktır.

1.4. Araştırmanın Sayıltıları

Araştırmalarda bazı önermeleri test ederek doğruluğunu sınamak yüksek maliyet, çok fazla zaman veya büyük bir çaba gerektiriyor olabilir dolayısıyla bu tür önermelerin doğruluğu kabul edilerek sayıltı olarak ifade edilmektedir (Büyüköztürk vd., 2014). Araştırmanın sayıltıları aşağıdaki gibi belirlenmiştir;

- Seçilen örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin soruları samimiyetle yanıtladıkları varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Sınırlılıklar, araştırmanın temeli, uygulanması ve sonuçları açısından sınırlarının belirlendiği bölümdür ve bu bölümde çalışmada yapılmak istendiği halde yapılamayan, bazı nedenlerden dolayı vazgeçilen durumlar ifade edilmektedir (Büyüköztürk vd., 2014). Araştırmanın sınırlılıkları şu şekilde belirlenmiştir:

- Araştırma Erzurum ilinde ve ilçelerinde bulunan Özel Eğitim okulları ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırma Özel Eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile sınırlandırılmıştır.
- Araştırma 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı ile sınırlıdır.
- Elde edilen bulgular, araştırmacı ve uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan kişisel bilgi formu ve görüşme soruları ile toplanan verilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu çalışmada kullanılan bazı kavramların tanımlamaları aşağıdaki gibidir;

Engel – Özur: Bireyin yaşamında yaş, cinsiyet gibi birçok değişkenlere bağlı olarak yapması gereken durumları yetersizlik yüzünden yerine getirememesi toplumdan uzaklaşarak rol karmaşası yaşaması durumudur (Norman, 2020).

Özel Eğitim: Zihinsel, sosyal ve fiziksel yönden diğer bireylerden ayıran bireylerin eğitimlerine yönelik yapılan çalışmaların bütünü özel eğitim olarak değerlendirilmektedir (Özsoy vd., 2002).

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey: Özel gereksinimi olan birey, birçok sebepten dolayı yaşlılarından farklı bir gelişim gösteren ve farklı eğitime ihtiyaç duyan bireyi ifade eder.

Yetersizlik: Sapmalar ya da zedelenme doğrultusunda, bireyin etkinliği yapmasını önlenmesi veya sınırlandırılması halidir. Görememe, yazamama, işitememe, yürüyememe, konuşamama, okuyamama vb. (Norman, 2020)

Zedelenme-Sapma: Kişinin, anatomik, fizyolojik, psikolojik durumlarında geçici ya da kalıcı bir kayıp yaşanması, bir yapının veya işleyişin bozukluğudur (vücudun bir parçasının eksik oluşu, olmayışı, iyi işlemeyişi gibi) (Kızılaslan vd., 2016).

Özel Eğitim Okulu: Tanılamaya ve eğitsel değerlendirmelere göre öğretilebilir düzeyde olan zihinsel engel ile birlikte yanında otizm bulgularını da taşıyan bireylerin okul öncesi dönemden başlayan ve liseyi bitirene kadar ki süreçte eğitim aldıkları Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı okullardır (Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği, 2012).

Beden Eğitimi: Organizmanın bütünlük ilkesine dayanan, tüm kişileri kapsayan, ruhsal, toplumsal ve bedensel davranışları oluşturmada kullanılan amaç değil araç olarak bilinirken ayrıca büyük kas etkinlikleri aracılığıyla bedensel nitelikleri kazanma konusunda da doğal bir sonuç olarak bilinir (Kaya, 2018).

Spor: İnsanların varoluşu ile ortaya çıkan, içinde bulunduğu dönemin şart ve koşullarına göre yeniden şekillendirilebilen bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Kaya, 2018).

2. GENEL BİLGİLER

Araştırmanın bu bölümünde Eğitim, Öğretim, Özel Eğitim, Engellilik, Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor konuları hakkında bilgi verilecektir.

2.1. Eğitim

İnsanların toplumdaki yerlerini almaları için gerekli olan anlayış, bilgi ve becerileri elde etmelerinde, kişiliklerini geliştirmede okul içinde veya dışında dolaylı veya doğrudan yardım etmesi olarak tanımlanır (Küçük ve Polat, 2013). Eğitim alan bireylerin davranışlarında değişikliğe yol açan özelliklerin kazandırılmasında düzenleme ve planlarında bulunması gerekmektedir (Top, 2018). Yukarıdaki tanımlamalardan yola çıkarsak eğitim ile ilgili olarak; eğitim bir süreçtir, eğitim sonunda bireyde değişim olmalıdır, eğitimde amaç vardır, eğitim kalıcı olmalıdır ve bireyde görülen değişim istendik yönde olmalıdır (Çalışkan vd., 2010). Genel olarak bakıldığında eğitimin dört amacı vardır bunlar; kültürel gelişimi sağlamak, bireyi toplumsallaştırmak, bireylerin üretken olmasını sağlamak ve bireyde benlik duygusunu geliştirmektir (Poyraz, 2018).

2.2. Öğretim

Öğretim; belli bir amaca uygun olan gerekli bilgileri verme işidir. Öğrenmeyi kolaylaştıracak gereçleri sağlama, etkinlikleri düzenleme ve kılavuzluk yapabilme işi olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2022). Bir başka tanım ise öğretimi söyler açıklar; öğrenmenin gerçekleşmesi için oluşacak davranışların sağlanması amaçlayan ön çabalar (Başar, 2001). Öğretme etkinliklerinin önceden hazırlanmış program çerçevesinde planlı, amaçlı, kontrollü, olarak yapıldığı yerler okullardır ve bu okullarda yapılmakta olan öğretme etkinlikleri öğretim olarak tanımlanmaktadır (Çalışkan vd., 2010). Öğretimin başlıca özellikleri; öğretim planlı ve programlı bir süreçtir, öğretim tamamen öğrenci odaklıdır, öğrenciye bir şeyler katmak ve onu geliştirmeyi amaçlamaktadır, öğrenmenin başlaması ve sürdürülmesi etkinliklerini içermektedir (Poyraz, 2018).

2.3. Özel Eğitim

Özel eğitim; “Bireysel ve gelişim özellikleri ile eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösteren bireylerin eğitim ve sosyal ihtiyaçlarını

karşlamak üzere geliştirilmiş eğitim programları ve özel olarak yetiştirilmiş personel ile uygun ortamlarda sürdürülen eğitim,” olarak tanımlanmaktadır (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2018a). Özel eğitim ve ilgili diğer tanımları da içerisinde barındıran Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği özel eğitime ihtiyaç duyan bireylere yönelik hazırlanarak, bu bireylerin eğitimden nasıl faydalanacaklarıyla ilgili düzenlemeleri sağlamaktadır. Buna ek olarak Milli Eğitim Temel Kanununu ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyi referans alarak MEB tarafından hazırlanan öğretim programları mevcuttur. Özel eğitim programları Özel Eğitim Uygulama Okulu birinci, ikinci ve üçüncü kademeleri ile Özel Eğitim Meslek Okullarına yönelik hazırlanarak, Spor ve Fiziki Etkinlikler ile Beden Eğitimi dersleri de dahil olmak üzere kullanıma sunulmuştur (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2023a). Eğitim öğretim programı, öğrencilerde beklenen öğrenmeyi meydana getirebilmek için planlanmış faaliyetlerin tamamı olarak tanımlanabilmektedir (Doğan, 1975). Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programı Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olanlara, Beden Eğitimi dersi öğretim programı ise Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizliği/Otizmi olanlara yönelik tasarlanmıştır.

Yetersizlik türünün adına göre yapılan sınıflandırma yasal olarak kullanılmaktadır ayrıca işitme, görme gibi yetersizliklerin birleştirildiği veya az rastlanan ya da sık rastlanan yetersizlikler gibi sınıflandırmaların yapıldığı sistemler de bulunmaktadır (Cavkaytar, 2019). Literatürde Özel Eğitime Gereksinim Duyan Bireylerin Sınıflandırılması ile ilgili farklı uygulamalar görülmektedir bu nedenle karışıklığın önüne geçmek adına Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan kitapçıklardaki yetersizlik türleri sınıflandırmada tercih edilerek bilgi verilmiştir. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından özel eğitim gerektiren bireylere yönelik Türkçe, Arapça ve İngilizce olmak üzere üç farklı dilde ve Bedensel Yetersizliği Olan Bireyler, Dikkat Eksiliği ve Hiperaktif Bozukluğu Olan Bireyler, Dil ve Konuşma Bozukluğu Olan Bireyler, Görme Yetersizliği Olan Bireyler, İşitme Yetersizliği Olan Bireyler, Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireyler, Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler, Zihinsel Yetersizliği Olan Bireyler başlıklarında kitapçıklar hazırlanmıştır (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2023b).

2.3.1. Bedensel yetersizliği olan bireyler

Bedensel yetersizlik; hastalıklar, kazalar, travmalar, tümörler veya doğumda yaşanan sorunlar gibi nedenlere bağlı olarak kas, kemik ve eklemlerden oluşan iskelet sisteminin işlevlerini yerine getirememesiyle ortaya çıkan yetersizliklerdir (Uysal, 2019). Bu yetersizliklere bağlı olarak bireyler çeşitli sorunlarla karşılaşabilmektedir. Sosyal hayatta ve günlük ihtiyaçlarında güçlüklerle karşılaşan bedensel yetersizliği olan bireyler; korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek gibi çeşitli hizmetlere ihtiyaç duymaktadırlar (Şahin, 2018).

Bedensel yetersizliği olan bireylerin çevresi ile bağını koparmadan, fiziksel ve sosyal gelişimlerini olumlu yönde etkileyecek tutma, bırakma, emekleme gibi etkinlikler ile desteklenirken aynı zamanda kas gelişimlerinde de bazı yetersizlikler ve kas kuvvetsizliği görülebildiği için kas gelişimlerini arttırmalarını sağlayacak büyük ve küçük kas gruplarını geliştirmeye yönelik çalışmalar yaptırılabilmekte özellikle büyük kas gruplarını geliştirmeye yönelik şu etkinlikler yaptırılabilir; belirlenen hedefe topu attırma, uzaklık mesafeleri değiştirilerek top atıp tutma, yan yana dizilmiş materyallerden baş, orta, son şeklinde belirtilerek nesneyi vurmasını sağlama, denge kumaları için etrafa kurulan engelleri bozmadan aralarında dolaşabilme bu etkinlik merdiven basamaklarından tutunmadan inip çıkabilmesini de desteklemekte, küçük kas gruplarını geliştirmeye yönelik etkinlikler ise şu şekildedir; el, parmak jimnastikleri, avucunu açıp kapatabilmesini kolaylaştırmak için yumuşak bir top yardımıyla avuçları aç kapa yaptırılması ve lego türü oyuncaklar ile de küçük kas grupları desteklenebilmektedir (Savucu, 2018).Ortopedik bozukluğu olan bireyler pek çok spor dalını seçebilirler, ancak seçilecek olan spor türü ortopedik bozukluğu olan bireyin kapasitesine uygun şekilde olmalı aynı zamanda iyileşmeye yardım edecek şekilde olmalıdır. Seçilen spor dalı ortopedik engeli olan bireylerin ilgisi ve yetenekleri doğrultusunda olmalıdır. Ortopedik bozukluğu olan bireyler: Tekerlekli Sandalye, Atletizm, Basketbol, Atıcılık e Masa Tenisi Binicilik Tekerlekli Sandalye Rugby, Tekerlekli Sandalye Tenis Okçuluk, Eskrim, Tekerlekli Sandalye Dans, Yüzme Voleybol, Bisiklet, Ayakta futbol, Dalgıçlık, Ağırlık kaldırma gibi birçok spor dalını başarılı olabilirler (Bayramlar, 2009).

2.3.2. Dikkat eksiliği ve hiperaktifite bozukluğu olan bireyler

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğunda (DEHB); dikkat eksikliği, aşırı hareketlilik, ataklık ve dürtüsellik özelliklerinin genelde belirgin düzeyde olduğu görev ve etkinlikleri tamamlama, sürdürme konusunda da sorun yaşandıkları belirtilmektedir (Öktem, 2010). DEHB tanılanmasında kullanılan birincil ve ikincil özellikler adı altında belirlenen bazı özellikler bulunmaktadır. Bunlar; birincil olarak belirlenenler: aşırı hareketlilik, dikkatsizlik, dürtüsellik şeklinde olup ikincil özellikler ise şu başlıklar altında incelenmiştir; zeka, motor beceriler, akademik başarı, davranışsal ve sosyal yetersizlikler şeklindedir (Ardıç, 2018).

Uzmanlar DEHB olan çocuklarının branşlara yönlendirilmesinde takım sporlarındansa bireysel spor branşlarına başarılı olabileceği düşünülmekte bunun sebebi ise, antrenör açısından takım sporlarında çocukları kontrol altına almanın zorlayıcı olacağından bahsedilirken çocuklar açısından da sürekli yer değiştirme durumları, oyunda strateji geliştirebilmede ve birden fazla beceri sergilenmesi gerektiği için DEHB olan çocuklar için uygun görülmeyip başarılı olabilecekleri spor branşlarını ise şu şekilde belirtmişlerdir: Güreş, yüzme, dövüş sporları, eskrim, binicilik, tenis, futbol, jimnastik, dans, okçuluk gibi branşların çocuklara fayda sağlayacağı düşünülmektedir (Ergun, 2017). Dikkat eksikliğinde aşağıdaki semptomların altı veya daha fazlasının altı ay devam etmesi ayrıca tutarsız bir gelişimsel seviyeye ilerliyor olarak kabul edilmektedir.

Dikkat durumunda başarısız olurlar, görev veya oyunlarda dikkatte sıkıntı yaşarlar, kendisi ile konuşulmaya çalışıldığında dinliyor gibi davranırlar, sıklıkla yönergeleri takip etmediğinden işlerde başarısız olabilirler, aktivite veya görev oluşturmada zorluk yaşarlar, zihinsel işlev gerektiren durumlardan rahatsız olup hatta kaçabilirler, dış uyaranlar tarafında kolaylıkla etkilenip dikkat dağınıklığı yaşarlar (Ergun, 2017).

2.3.3. Dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler

Dil, insanların anlaşmasını ve aralarındaki iletişimin oluşmasını sağlayan en önemli etkenlerin arasında yer almakta konuşma ise dilin ifade gücü kazanmasına yardımcı olur ve iletişim kurulmasını sağlar (Turan, 2019). Bireylerin dil ve konuşma düzeyi istenilen seviyede olmamasından dolayı gündelik yaşantıda bir çok sorunla karşılaşma ve sosyal etkileşim sürecinde sorun yaşama gibi durumlar görülmektedir (Vural, 2021).

İletişim kurma konusunda sorun yaşayan bireyler, akademik ve sosyal yaşantıları boyunca da sorunlarla karşılaşabilmekte bu durumda bireyin sahip olduğu potansiyeli gerçekleştirmesinin önüne geçen bir durum olarak ortaya çıkmakta bu nedenle bu problemleri en aza indirebilmek için önleyici hizmetlerle müdahale edilmesi gereken bir problemidir (Kazanoğlu, 2020). Spor bireyin iletişim becerilerinin gelişmesine, dil gelişimine ve öz bakım becerilerinin gelişmesine katkı sağladığı belirtilmiştir (İnce, 2017). Etkinlik esnasında duyulan kelimeleri bireyler akranları ile iletişim halinde olduğunda kullanmaya çalışır ve kelimeler zihninde kalıcı olarak yer alır bu durumda bireylerin dili en iyi şekilde kullanabilme becerisini desteklemiş olur (Karabulut, 2021).

2.3.4.Görme yetersizliği olan bireyler

Görme yetersizliğinin tanımları eğitsel ve yasal olarak iki başlık altında toplanmakta ve tanımlar amacına, bireyi etkileme düzeyine göre de farklılaşmaktadır total olarak ta belirlenen görme yetersizliği tanımı ışık algısı olan veya hiç göremeyen bireyleri ifade etmektedir (Yalçın, 2021). Yasal tanımı, görme alanın ölçümüne ve görmenin keskinliğine bağlı olarak değişmekte görme keskinliği, belirlenmiş olan bir mesafeden ayrıntıları fark edebilme iken görme alanı ise başı çevirmeden ve gözleri hareket ettirmeden görülen alan olarak tanımlanmaktadır (Gürsel, 2019). Eğitsel tanımı, yasal tanımı yetersiz bulan eğitimciler tamamen görememenin ve az görmenin yasal tanımlarındaki sınırlılıklar nedeni ile eğitsel tanım ortaya çıkmış ve şu şekilde tanımlamışlardır; eğitsel tanım, ileri derece görme keskinliğinde kaybı olan ayrıca öğrenmelerini de dokunsal ve işitsel yollarla sağlayabilen bireylerdir (Gürsel, 2019). Görme yetersizliği olan bireyler çevre hakkında bilgi edinebilme sürecinde genellikle koklama, dokunma, tat alma ve işitme gibi diğer duyu kanallarını kullanarak bilgi sahibi olabilirler (Doğan, 2019). Görme yetersizliği yaşıyan bireyler çevrelerini görememelerinden kaynaklı olarak daha az hareket etmekte buna bağlı olarak ta bireylerin motor gelişimleri olumsuz yönde etkilemektedir (Sucuoğlu ve Kargın, 2010). Bu nedenle çocuklara güvenli bir çevrede hareket etme imkânı tanınmalıdır ve fiziksel aktivitelere katılmalarını sağlamak için bireyler gerek içsel gerekse dışsal motivasyonlar ile desteklenmelidir. Az gören bireyler için hazırlanan etkinliklerde siyah-beyaz, sarı-mor vb. kontrast renklerin kullanılmalı fakat bunlar gözü yoracak şekilde fosforlu değil de daha pastel olmalı bu şekilde kullanılan renkler bireylerin dikkatini çekmesine yardımcı olmakta, tamamen görmeyen bireyler içinde işitmeye dair bütün ipuçlarının kullanımı

uygun olmakta çünkü odak tamamen sese olduğu için işitsel uyarılar bireyi sese yönlendirir (Atasavun Uysal ve Bayramlar, 2017).

Bilgiyi işleme sürecinde kullanılacak olan kinestetik ipuçları ve kinestetik geri bildirimin kullanılması sözlü ipuçlarından daha etkili bir öğrenme yöntemi olarak düşünülmektedir bu duruma örnek verecek olunursa; bir hedef vurulduğunda geri bildirim bir zil ile olabilir veya oyun alanını belirtmek için farklı yüzeylerin kullanımı şeklinde olabilir (Savucu, 2015).

2.3.5. İşitme yetersizliği olan bireyler

İşitme yetersizliği olan birey, İşitme duyarlılığını kısmen veya tamamen kayıp eden ve bu yüzden de destek eğitim hizmetine ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylerdir (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2018b). İnsanların duyuları ile oluşturdukları hislerin deneyimlerini ortaya çıkarmaya yardım ederken bu hisler aracılığı ile bireyin kendi dünyasını oluşturmaya yardımcı olmakta hafıza, hayal kurabilme, algılama, anlama, neden arama, düşünme gibi işlevlerin oluşumuna yardımcı olmaktadır (Yücel, 2018). İşitme yetersizliği yaşayan bireyler ile normal gelişim gösteren bireylerin arasında gelişim özellikleri açısından belirgin bir özellik bulunmamakta ancak aile ortamı işitme kaybına bağlı olan etmenler arasında eğitimsel, çevresel faktörler işitme yetersizliği yaşayan bireylerin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Akmeşe, 2018).

Beden eğitimi ve spor işitme engelli çocuklarda benlik kavramı ve benlik saygısının ortaya çıkmasına yardımcı olur ancak bunu başarmak için beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerin sosyal etkileşim becerilerine dikkat etmesi ve onlara hareketleri deneyimleyebilecekleri geniş alanlar sunmaları gerekmektedir (Özer, 2005). İşitme engelli çocukları vücut koordinasyonu sağlamada ve denge gerektiren hareketlerde zorlanmaktadırlar (geri-geri yürüme, ip üzerinden atlama veya sıçrama vb.) ancak görme ve kinestetik (bedensel zekâ, aklın ve vücudun mükemmel kullanımı) duyuyla ilgili ipuçlarıyla aşamalı olarak verilen eğitimle denge yeteneklerinin geliştirebilecekleri söylenebilir (Şirinkan, 2021). İşitme engelli bireylerle çalışan beden eğitimi ve spor öğretmeni şu üç soruya yanıt verebilmelidir; öğrenci neyi işitebiliyor? öğretmen eğer bu sorunun cevabını biliyorsa öğrencinin işitme kalıntısının kullanımını üst düzeye çıkma olanağı sağlar, öğrencinin istediği iletişim tarzı nedir? dudak okuma, işaret dili bunlardan hangisi o öğrenilmeli ki öğrenci ile aktif ve etkili bir iletişim kurulabilsin, fiziksel

aktiviteye katılması sonucunda herhangi bir zararlı sonuç doğar mı? birçok bireyde bir zarar ile karşılaşılmamıştır fakat kulak tüpü olan bireyler yüzme dersine sorun yaşayabilirler bu sorunda kulak tıkaçları ile çözümlenebilmek ayrıca iç kulak ve denge problemi olan bireylerde baş dönmesi olmaması adına hareketleri daha dikkatli seçilmelidir (Özer, 2005).

2.3.6. Otizm spektrum bozukluğu olan bireyler

Çocukluk döneminde itibaren ilk belirtileri ortaya çıkan, sözlü-sözsüz olarak sosyal etkileşimde sınırlılık veya yetersizlikler, ilgi alanlarında sınırlılık, tekrar eden davranışlar gibi nörolojik problemlerden kaynaklı ortaya çıkan gelişimsel bozukluklardır (Uçar, 2021). Toplumsal iletişim için kullanılan dil yada imgesel\sembolik oyun becerilerinden en az bir tanesinde üç yaşından önce olağandışı işlev veya gecikmelerin olması ile ortaya çıkan nöro-gelişimsel bir bozukluktur (Diken, 2019). Otizm spektrum bozukluğu (OSB) belirtileri üç ana başlıkta ele alınmış olup bireylerde, sosyalleşme, iletişim ve motor davranışlarına ilişkili olarak uygun tavır ve davranışlar sergilemediği dolayısıyla da bu bozukluğun çocuğun gelişim sürecinde de onu bir çok alanda olumsuz etkilediği görülmektedir (Şahin, 2018).

OSB olan bireylerin harekete başlama zamanlaması ve tepki süresinde sorun yaşadıkları ve bu sorunun beden eğitimi ve sportif aktivitelerle müdahale edilmesi sonucunda düzelmelerin yaşanabileceği belirtilirken aynı zamanda bireylerin hayatında yer alan aile, beden eğitimi ve spor öğretmeni, antrenörlerinin pozitif tutumu ve yeterli düzeyde bilgi sahibi olmaları bireylerin içsel motivasyonunu pozitif yönde destekler ve bu sayede OSB olan bireyler daha fazla hareket ve etkinlik içerisinde olmasını sağlar (Yanardağ, 2017).

2.3.7. Öğrenme güçlüğü olan bireyler

Öğrenme güçlüğü, beyinden kaynaklı, davranışsal veya duygusal bir bozukluktan kaynaklanan, fakat duygusal bir yoksunluk, zihinsel bir bozukluk, eğitimsel veya kültürel etkenlerden dolayı ortaya çıkmayan okuma, heceleme, konuşma, dil, matematik veya yazma gibi süreçlerden bir yada birden fazlasında bir bozukluk, gelişim gecikmesinin yaşanması sonucunda ortaya çıkmaktadır (Arı, 2018). Yapılmış olan farklı bir tanımda ise öğrenme güçlüğünden şu şekilde anlatılmaktadır; akademik beceri olarak sayılan, bilgiyi işlemede, konuşma dilinde, düşünme becerilerinde, yazı dilinde sorunlar yaşayan

ortalamada yada ortalamanın üzerinde zekaya sahip olan bireyler grubunu gösteren bir terim olarak kullanılmaktadır (Özmen, 2019).

Öğrenme güçlüğü olan çocuklarda topu atma, tutma, makas kullanma, el yazısı, düğme ilikleme gibi el göz koordinasyonu içeren küçük- büyük motor becerileri gerçekleştirmelerinde problemler görülebilmektedir (Smith vd., 2008). Özellikle motor beceriler kısmında sorun yaşamaktadırlar, kaba motor becerilerinde top yakalama, ip atlama gibi oyunlarda, ince motor becerilerinde ise, makas tutma, yazı yazma, boncuk dizme gibi becerilerde zorluk çekmektedirler (Savucu, 2015).

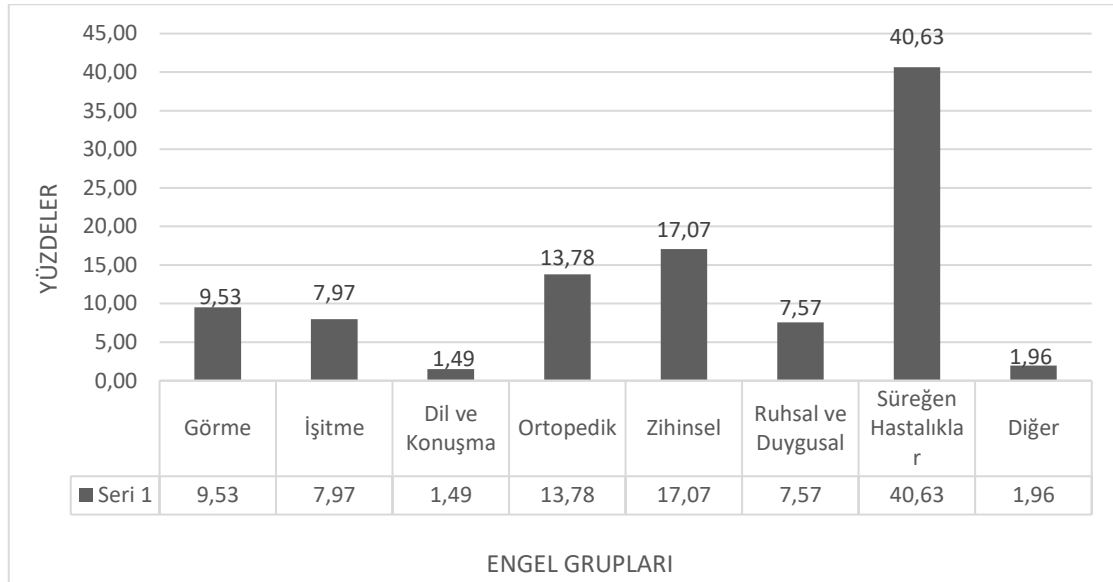
2.3.8. Zihinsel yetersizliği olan bireyler

Zihinsel yetersizlik bir çok sebepten dolayı ortaya çıkan ve zihinsel fonksiyonlarda bir yavaşlığın söz konusu olduğu bir yetersizlik olmakla birlikte sadece zihinsel gelişimi etkilemekle kalmayıp diğer alanların gelişim aşamalarına ulaşmada yavaşlamalar, gecikmeler hatta duraklama yaşamalarına sebep olan bir yetersizlik türüdür (Metin, 2018). Tanılama süreci tıbbi ve eğitsel tanılama şeklinde iki şekilde yürütülür ve şu şekilde tanımları yapılır; tıbbi tanılamada sağlık kuruluşu tarafından bireyin ne tür yetersizliği olduğunun ve bu yetersizliğin ne düzeyde olduğunu belirlemek amacı taşımakta, eğitsel tanılamada ise, Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinde (RAM) oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından belirlenir (Karabulut, 2021).

Zihinsel yetersizlik yaşayan bireyler yetersizliğe yol açan fiziksel performansta yaşanan farklılıklar bu bireylerin fiziksel eğitim programına yerleştirilmeden önce bireyselleştirilmiş fiziksel eğitim programlarına hazırlanmaları zorunlu hale gelmiştir (Ergun, 2017). Eğitilebilir hafif düzeyde zihinsel engelli bireyler için yaptırılacak olan etkinlikler diğer bireylere uygulanan etkinliklerle benzerlik gösterebilmekte, grupla yapılan etkinliklerden çok bireysel etkinlikler ön planda tutularak stratejik ve kurallı etkinliklerle zihni geliştirmeyi amaçlayan ve sürekli hareketli olmalarını amaçlayan aktiviteler önerilmektedir (Savucu, 2015). Kural ve stratejileri öğrenmeleri zor olsa da basketbol, hokey, futbol, dans, beyzbol, takım oyunları popüler etkinlikler arasında yer almaktadır (Sherrill, 1988). Hafif düzeyde zihinsel engeli olan bireyler çoğunlukla sportif aktivitelerde başarılı olurken, öğretilebilir durumda olan zihinsel engelli bireyler ise yüksek bir düzeyde başarı gösterememektedir (Savucu, 2015).

2.4. Engellilik

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2021 yılında yayınladığı Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni'ne göre ulusal engelliler veri tabanında kayıtlı ve hayatta olan toplam engelli sayısı Şekil 1'de yer almaktadır (Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2021).

Şekil 2.1 Engellilerin engel gruplarına göre dağılımları

2.4.1. Engellilik Nedenleri

Engellilik nedenleri arasında gelişimsel, kalıtsal ve çevresel gibi faktörler söylenebilir. Doğum öncesinde, sırasında ve sonrasındaki dönemlerde çeşitli etkenler bireylerde engelliliğe neden olabilmektedir (Savucu, 2018).

2.4.1.1. Doğum öncesi etkenler

Doğum öncesi dönemde; kalıtsal rahatsızlık ve akraba evliliği, annenin doğum kanalı ile ilgili bir sorun olması, ebeveynler arasında oluşan Rh ve kan uyumsuzluğu, annenin genetik problemlerinin olması, fetüsün yerleşme ile ilgili yaşadığı problemler, annenin ruhsal ve duygusal durumları, bilinçsiz ilaç kullanımı, annenin metabolik olarak sağlıklı durumda olmaması, hamilelikte annenin sigara, uyuşturucu ve alkol kullanımı, hamilelikte röntgen, radyasyon, hamilelik sürecinde annenin yetersiz beslenmesi, bulaşıcı, ateşli hastalık geçirmesi, vitamin ve mineral eksikliği gibi birçok faktör engelliliğe neden olan etkenler arasında sıralanabilir (Savucu, 2018).

2.4.1.2. Doğum sırası etkenler

Doğum sırasında; doğumun uzman doktorlar tarafından gerçekleştirilmemesi, bebeğin ağırlığının normalin altında olması, erken doğum olması, doğum kanalı enfeksiyonu veya yapısal bozukluğu, müdahaleli doğum, travma esnası kordon dolanması sonucunda bebeğin yeterli oksijen alamaması gibi birçok faktör bireyin engelli olmasına neden olabilecek etkenler arasında sıralanabilir (Savucu, 2018).

2.4.1.3. Doğum sonrası etkenler

Doğum sonrasında; beslenmenin yetersiz kalması, sağlık kontrollerinin yapılmaması, zehirlenmeler, istismar, ihmal, doğal afetler, ağır ateşli rahatsızlıklar geçirmesi, bebeğin ağır sarılık geçirmesi, gibi birçok faktör engelliliğe neden olabilecek etkenler arasında sıralanabilir (Savucu, 2018).

2.5. Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor

Spor ve egzersizin insan sağlığı üzerindeki olumlu etkileri çok fazladır (Akyüz vd., 2010). Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için planlanan sportif aktiviteler bireylerin bilişsel, duyuşsal, psikomotor, alanlarında etkin gelişimlerini destekleyecek nitelikte olmalıdır ki belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi uzun vadede kolay olsun (Koparan, 2003). Sportif aktiviteler ile desteklenen bireylerin gelişimleri göz önünde bulundurulduğunda sportif aktivitelere katılım sağlayan bireylerin topluma katkılarının ve toplumunda engelli bireylere katkısının fazla olacağı vurgulanmaktadır (Abaoğlu, 1982).

2.5.1. Engelli çocuklar için geliştirilmiş olan özel beden eğitimi modelleri

Engelli çocuklar için geliştirilmiş Aktif program, Başarıya dayalı program, Oyun programı, Beden eğitimi fırsat programı, Özel olimpiyatlar spor ve beceri rehberi bulunmaktadır.

2.5.1.1. Aktif program

Ortopedik bozukluklar, duyuşsal kayıp yaşayanlar, öğrenme güçlüğüne kapsayan ve normal çocuklar açısından uygulanabilen fiziksel aktiviteleri içermekte, fiziksel motor yeteneğini ölçmek için norm dayanıklılık testleri, sporda yetenek seçim testleri motor

yeteneği ölçmek için kullanılan testler vardır bu testlerle birlikte aktiviteler için öneriler oluşturulmaktadır (Koparan, 2003).

2.5.1.2. Başarıya dayalı program

Öğrenme güçlüğü , zihinsel problem yaşayan ve davranış problemi olan bireylere beden eğitimi hizmeti verebilmek adına bireylerin psikomotor, sosyal, duygusal gelişimleri arasındaki dengeyi sağlayarak yetenek, ilgi ve motivasyon düzeyine göre Bireyselleştirilmiş Eğitim Programının (BEP) hazırlanmasına yardımcı olmaktadır (Koparan, 2003).

2.5.1.3. Oyun programı

Zihinsel problem yaşayan bireyler için uygun olabilecek bu program oyunu ön planda tutarak kaba motor becerileri becerilerin gelişimini sağlamak adına kullanılan eğitimsel ve sistematik bir program modelidir (Koparan, 2003).

2.5.1.4. Beden eğitimi fırsat programı

Temel performans amaçlarını esas alan ve özel eğitime ihtiyacı olan bütün bireyleri kapsayan, bireylerin beden eğitimi gereksinimlerini karşılamayı amaçlayan bir programdır (Koparan, 2003).

2.5.1.5. Özel olimpiyatlar spor ve beceri rehberi

Uluslararası olarak yapılan olimpiyatlarla birçok spor branşlarının belirlenmesi, tanıtımı ve öğretimini içerir (Özer, 2001). Bu tür etkinliklerin uygulanabilmesi için tesislerin bulunması ve bu duruma uyum sağlayacak durumda olması gerekir ki bireyi engelleyecek hiçbir durum oluşmamış olması ile yapılan bu uyarlamalar sayesinde bireyin yaşama uyumu ve katılımı sağlamış olur (Koparan, 2003). Bireyler için uygun hale getirilen bu tesislerden bireyler fırsat buldukça eşit ölçüde yararlanabilecektir (Carl ve Barry, 1992).

2.5.2. Engellilerde Beden Eğitim ve Sporun Yararları

Bireylerin engel derecesi, türü fark etmeksizin egzersiz yapma, sportif etkinliklere katılma, hareket etme bireyleri mutlu etmekte, hareket ederken aldıkları haz ve hareketle birlikte gelen başarıma duygusu bireylerin yaşam motivasyonunu arttırmada önemli bir

araçtır (Kaldırımcı vd., 2012). Özel eğitim gerektiren bireylerin toplum ile adaptasyonunda ve her türlü gelişim süreçlerinde özel eğitim programlarına paralel olarak spor ve fiziki etkinlikler dersinin bireyler üzerindeki etkisi büyüktür (Karakaya vd., 2017). Çocukların ihtiyaçları doğrultusunda etkinliklerin yapılandırılması ve uyarlanması gerekmekte zenginleştirilmiş bir çevre ile etkinlikler bireyler için daha uygun hale getirilmekte bazı engel türlerine göre yapılan etkinlikler; otizm spektrum bozukluğu olanlar ve görme engelli bireyler için ses çıkaran etkinlikler, görme engelliler için, bireysel etkinlikler, zihinsel engelli bireyler için daha çok kendi özelliklerine uygun etkinliklere eşlik edecek araç gereçleri tercih etmektedirler (Yılmaz vd., 2022). Spor engelli bireylere bulundukları durumla başa çıkabilmeyi engellerini hafifletebilmeyi öğretmeyi amaçlar bu sayede iletişimlerini kolaylaştırmakta, bireylere keyif vermekte, yaşam motivasyonlarını arttırmakta, işbirliği içerisinde olmalarını sağlamakta, olumlu kişilik özelliklerini kazanmalarını desteklemektedir (Atay, 1995). Sportif etkinlikler ve oyunlar bireylerin gelişiminde önemli yere sahip olduğu sağlıklı bir şekilde büyümelerini sağladığı ispatlanmıştır (Hazar, 1996).

Özel eğitime yönelik okul ve sınıflardaki bireyler için uygulanan spor aktivitelerinde beklenen yararın elde edilebilmesi için temel öğretim ilkeleri (çocuğa görelik, bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa, yalından karmaşığa, somuttan soyuta, ayanilik, ve ekonomiklik) doğrultusunda aşağıdaki kurallara uyulması gerekmektedir (Külahçı ve Pehlivan, 1996).

- Hareketler olabildiğince dışarıda temiz bir havada yaptırılmalıdır.
- Hareketler yapılmadan önce büyük kas grupları harekete geçirilerek daha sonra ise küçük kas gruplarını hareketlendirecek şekilde bir sıralama yapılmalıdır.
- Oyun aracılığı ile farklı harekete ağırlık verilmeli, oyun alanı kullanılabilir bir küçüklükte olmalı kullanılan araç-gereçler ise daha büyük olmalıdır.
- Oyun takım olacaksa kalabalık olmalı, tempo yavaş ve zaman olabildiğince kısa tutulmalıdır.
- Öğrencinin cesaretini kırarak sözler kullanmaktan ve bunu hissettirecek tavır, davranışlardan özenle kaçınılmalıdır.
- Öğrenciler açısından tehlikeli olabilecek hareketlerden uzak durulmalıdır
- Spor faaliyetlerinde engelli bireyin ruhsal ve bedensel ihtiyaçlarına, ilgilerine uygun biçimde olmalıdır.

- Sürekli dikkatli olmayı gerektiren, karmaşık kurallar içerisinde olan oyun ve hareketlerden kaçınılmalıdır.
- Etkinliklerde kullanılan araç-gereç ve malzemelerinden engellilerin eşit oranda faydalanmaları sağlanmalıdır

2.5.3. Engellilere Yönelik Beden Eğitim ve Spor Aktivitelerinde Dikkat Edilecek Unsurlar

Bireysel veya grupta yapılan spor, oyun, dans, aktivite çalışmalarında bireyin kas ve kemik büyümesine katkı sağlamak, akciğer- kalp fonksiyonlarını geliştirebilmek, kaba olarak esneklik, hız, dayanıklılık ve koordinasyonu sağlayabilmek temel amaçlardır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2008). Engellilere yönelik beden eğitim ve spor aktivitelerinde dikkat edilecek unsurlar aşağıdaki gibi ifade edilebilir (Kalyon, 1997).

- Engel gruplarına uygun spor türleri ve hareketler tercih edilmelidir.
- Uygulamanın başlangıç aşamasında yani aktiviteye başlamadan önceki ısınmanın yapıldığı bölüme daha fazla zaman ayrılmalıdır.
- Hareketler basitten-zora doğru yaptırılmalıdır.
- Aktivite serileri arasındaki süreler öğrencinin tam dinlenebileceği kadar olmalıdır ve hareketlerde öğrenmeyi sağlayabilmek için tekrar sayısı artırılmalıdır.
- Kullanılan araç gereçler daha büyükçe ve oyun alanı küçük olmalıdır.
- Çocukların cesaretini kırarak tavır ve davranışlardan kaçınılmalıdır.
- Eğitici model olmalıdır.
- Bütün aktiviteler eğitmen gözetiminde yaptırılmalıdır ayrıca bu süreçte birey fizyoterapist, doktor ve psikolojik danışman denetiminde olmalıdır.
- Öğrenciler için tehlikeli olabilecek hareketler yaptırılmamalıdır.
- Akran öğretime izin verilmelidir.
- Faaliyetler engelli bireyin ruhsal ve bedensel açısından uygun olmalıdır.
- Karmaşık oyun kurallarından kaçınılmalıdır.
- Her birey araç gereçlerden eşit oranda faydalandırılmalıdır ve bireylerin heyecanlarını canlı tutacak, uygulamayı cazip kılacak materyaller seçilmelidir.
- Öğretici tutarlı olmalıdır ve net bir disiplin anlayışıyla yaklaşmalıdır.
- Öğretici gözlemleri sonucunda motive edici görsel, sözlü, dokunsal şekilde öğrenciye geri bildirim vermelidir.

2.5.4. Engelli Bireylerin Spor Branşına Yönlendirilmelerinde Dikkat Edilecek Unsurlar

Aktivite ve spor branşlarına yönlendirmede engelli bireylerin fiziksel bir değerlendirilmeden geçmesi gerekmektedir böylece; zihinsel, fiziksel yetenekleri belirlenir ve sosyal, psikolojik eksikliklerde saptanmış olur, etkinlikler sırasında adaptif cihazlardan herhangi birine (koltuk değneği, yürüme cihazları gibi) ihtiyaç duyup duymadığı tespit edilir, bireysel tedbirler belirlenir, eğitim-öğretim için gerekli ortam sağlanır, bireylerde oluşabilecek komplikasyonlar saptanır (Bayramlar, 2009).

Özel eğitimde amaca uygun bir eğitimin yapılabilmesi için ve bu konuda başarılı olabilmek adına alanında yetişmiş uzman personel eğitim vermelidir. Bu alana iyi bir şekilde hizmet edecek türde başarılı öğrenciler yetiştirecek beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin aşağıdaki nitelikleri taşıması gerekir (Civelek, 1991).

- Engelli çocuklarla çalışmakta sorun yaşamamak,
- Engelli öğrencilerin dışlanmamasına karşı uygun sınıf atmosferi yaratabilmek,
- Engelli öğrencilerle kişisel ilişkileri geliştirebilmek,
- Öğrencilerde davranış yöntem teknikleri iyi kullanabilmek,
- Grup çalışmalarında, sınıf yönetiminde, öğrencilerin bazı faaliyet ve organizasyonlarında materyal kullanımında öğrencileri göz önünde bulundurmak,
- Karar verirken öğrencilerin katkıda bulunmalarını sağlamak,
- Bireysel öğretim yapmak,
- Anne-baba ve ilgili uzmanlarla iş birliği içine girerek, onlarla birlikte çalışma teknikleri kullanmak gibi rolleri üstlenmeleri gerekmektedir.

3. MATERYAL METOT

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, görüşme süreci, verilerin analizi ve etik kurul hakkında bilgi verilecektir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor ve fiziki etkinlikler dersine yönelik eğitim öğretim sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma, dil ve imgenin yakından incelenmesinin yanı sıra insanların deneyimlerine ilişkin ortaya çıkan anlamlar ve örüntüler üzerine derinlemesine düşünmeyi gerektirir (Saldana, 2019). Araştırma deseni olarak olgubilim (fenomenoloji) araştırma deseni kullanılmıştır. Olgubilim araştırmalarda veri kaynakları, çalışılan olguyu deneyimleyen ve bu olguyu ifade edebilen veya yansıtabilen kişi ya da gruplardan oluşmaktadır ve deneyimlerin ortaya çıkarılması için görüşmeler yapılabilmektedir (Büyüköztürk vd., 2014).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmada seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Seçkisizlik, katılımcıların seçilme olasılıklarının eşit olmasını ve seçilme durumlarının birbirinden bağımsız olmasını gerektirmektedir dolayısıyla örnekleme alınacak kişilerin belirlenmesinde bu iki duruma bağlı kalınmadığında seçkisiz olmayan örnekleme yöntemi tercih edilmektedir (Büyüköztürk vd., 2014). Erzurum ilinde özel eğitim kurumunda görev yapan ve branşı beden eğitimi ve spor olan öğretmenlerin tamamı araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu çalışmaya 2021-2022 eğitim öğretim yılında Erzurum ili Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı merkez ve ilçelerdeki özel eğitim okullarında görev yapan yedi beden eğitimi ve spor öğretmeni gönüllü olarak katılmıştır. MEB'den alınan araştırma izni Ek-2'de yer almaktadır. Araştırmanın yürütüldüğü okullar alfabetik sırayla; Palandöken-Erzurum Özel Eğitim Uygulama Okulu, Palandöken-İşitme Engelliler Ortaokulu, Palandöken-Özel Eğitim Meslek Okulu, Palandöken-Recep Birsin Özen Özel Eğitim Uygulama Okulu (2. kademe), Yakutiye-Erzurum Özel Eğitim Meslek Lisesi (İşitme), Yakutiye-Erzurum Özel Eğitim Uygulama Okulu, Yakutiye-Görme Engelliler Ortaokulu şeklindedir. Bulgular kısmında öğretmenler gizlilik nedeniyle Ö1, Ö2 ve Ö3 şeklinde kodlanmışlardır. Okullar görüşme yapılan sıraya göre değil de

alfabetik sıraya göre verilmiştir dolayısıyla Ö1 kodlu öğretmenin alfabetik sıradaki birinci okulla herhangi bir ilişkisi yoktur. Okulların kademe ve seviye bilgileri de Ek-3'te yer almaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır dolayısıyla veri toplama aracı olarak görüşme sorularının yer aldığı bir form hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde ilgili alanda derinlemesine gidilebilir, görüşmeler kolay analiz edilir ve görüşülen kendini ifade edebilir (Büyüköztürk vd., 2014). Görüşme soruları araştırmacı tarafından literatürdeki bilgilerden ve alan uzmanlarının tecrübelerinden faydalanılarak hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanma sürecinde dikkate edilmesi gereken ilkeler; soruların kolay ve anlaşılabilir olması, soruların açık uçlu şekilde olması, herhangi bir yönlendirmeden kaçınılması, soruların çok boyutlu türden olması, alternatif soruların yer alması, birçok türden sorulardan oluşması, yanlışlık olan soruların mantık çerçevesinde yeniden düzenlenmesi, şeklinde sıralanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Görüşme formu hazırlama ilkelerine dikkat edilerek sorular oluşturulduktan sonra uzman görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşlerine başvurmak için uzman değerlendirme formu hazırlanmıştır. Uzmanlara her soruyu değerlendirmeleri için üç seçenek sunulmuştur bunlar; Soru uygun değil: soru ölçekten çıkartılmalı, Soru kısmen uygun: soru önerilen düzeltmeler yapıldıktan sonra kullanılabilir ve Soru uygun: soru bu haliyle görüşme formunda yerini alabilir şeklindedir. Uzman değerlendirme formunda ayrıca her bir soru için açıklama bölümü yer almaktadır böylece uzmanlar görüş ve önerilerini açık bir şekilde yazabilmişlerdir. Hazırlanan uzman değerlendirme formu özel eğitim ve beden eğitimi ve spor alanlarında uzman üniversitede görev yapan dört uzmana gönderilmiştir. Uzmanlardan soruların konuyu kapsayıp kapsamadığı, soruların anlaşılır ve açık olup olmadığı gibi çeşitli noktalarda değerlendirme istenmiştir ve uzman görüşleri sonrasında görüşme sorularına son hali verilmiştir.

Görüşme sorularının yer aldığı formda ayrıca öğretmenlerin tanımlayıcı bilgilerine yönelik sorular yer almaktadır. Tanımlayıcı bilgiler formu; araştırmaya katılan öğretmenlerin özelliklerini belirlemek amacıyla yaş, cinsiyet, görev yapılan okul düzeyi, öğretmenlikteki görev yılı ve özel eğitimdeki görev yılı bilgilerini belirlemeye yönelik hazırlanan sorulardan oluşmaktadır. Görüşme soruları ve tanımlayıcı bilgiler formu Ek-1'de yer almaktadır.

3.4. Görüşme Süreci

Araştırma için yapılan görüşmelerin tümü yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmeye başlamadan önce katılımcılara araştırmayla alakalı gerekli bilgiler verilmiştir. Bilgilendirilmiş Onam Forumunu okumaları istenmiş, doldurmaları gereken yerler belirtilerek onayları dahilinde imzalamaları sağlanmıştır. Katılımcılara isimlerinin ve veri güvenliği açısından tutulan ses kayıtlarının tamamen gizli kalacağı, araştırmada isimlerinin yerine kısaltma kodlar kullanılacağı ve alınan ses kaydının sadece araştırmacıda kalacağı bilgisi verilmiştir. Görüşmeye kendilerini ne zaman rahat hissederlerse o zaman başlanacağı belirtilmiştir. Görüşmeye başlamadan önce ortam uygun şekilde ayarlanmış ve ses kayıt cihazı hazırlanmıştır, soruların bulunduğu formun bir yedeği de katılımcıya sunulmuş ve soruları incelemesi için kısa bir zaman verilmiştir. Ses kayıt işlemi başlamadan önce katılımcının rahat ve güvende hissedebilmesi için genel bir konuşma ile sohbet havası oluşturularak görüşme esnasında anlayamadıkları soruları tekrar sorabileceklerini, o an cevaplanmak istenmeyen soruya sonradan geri dönerek cevap verebilecekleri söylenmiştir. Görüşme sırasında yöneltilen soruda anlaşılmayan bir durum olduğunda sorular ek açıklamalar ve örneklerle desteklenerek yönlendirici olmayacak şekilde yeniden genişletilerek sorulmuştur. Katılımcının sorudan uzaklaştığı fark edildiğinde soru tekrar yöneltilerek ve konu içine yeniden çekilerek soruya yanıt aranmıştır. Tüm sorular görüşme formundaki sırayla sorulmuştur. Görüşme sırasında soru yöneltildikten sonra katılımcının ifadesinin tam olarak bitmesi beklenilmiş ve ifadesini tamamladıktan sonra yeni bir soru yöneltilmiştir. Sorular bitirilip ses kayıt cihazı kapatıldıktan sonra katılımcıya, zaman ayırarak araştırmaya katkı sağladığı için teşekkür edilmiştir.

Görüşmeleri yapan araştırmacı Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümü mezunudur ve Sinop Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim dalında yüksek lisans öğrencisidir. Görüşmecisi araştırma konusuyla alakalı lisans eğitimi sırasında Özel Eğitim ve Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor derslerini almıştır, özel eğitim uygulamaları ve özel eğitim zirvesi kurs ve seminerlerine katılmıştır. Görüşmecisi 2018 yılında Özel Eğitim Uygulama Meslek Lisesi III. Kademe okulunda beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak görev yapmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın analizinde tümevarım yöntemi kullanılmıştır. Analiz aşamasında her bir soru ayrı ayrı değerlendirilmiştir ve her soru için yedi katılımcının yanıtı teker teker incelenmiştir. Her bir katılımcının yanıtından kodlar oluşturulmuş, bu kodlardan da temalar elde edilmiştir böylece her bir soru için parçadan bütüne gidilerek görüşler değerlendirilmiştir. Nitel araştırmalarda kod, genellikle dilsel veya görsel verileri tanımlamak için sembolik olarak kullanılan özetleyici, çarpıcı, özü yansıtan kelime veya kısa tümce olarak tanımlanabilir (Saldana, 2019). Verilerin tamamı herhangi bir yazılım kullanılmadan elle kodlanmıştır. Bir uzman ve araştırmacının kendisi birbirlerinden bağımsız olarak kodları ve temaları oluşturulduktan sonra veriler karşılaştırılmış ve uzlaşma sağlanmıştır. Görüş birliğine varılan yerler aynı şekilde kalırken, görüş ayrılığı olan yerlerdeki kodlar ve temalar uzman ve araştırmacı tarafından tekrar okunarak üzerinde çeşitli tartışmalar yapılarak uzlaşma sağlanacak şekilde yeniden yapılandırılmıştır.

Geçerlilik ve güvenilirlik bilimsel araştırmaların inanılabilirliği ile ilgili iki önemli kavram olarak karşımıza çıkmaktadır bu bağlamda görüşmelerde düşük çıkarımsal tanımlayıcılara olan ihtiyacı gidermek için bütün etkileşimler kayıt altına alınmalı, analizlerin güvenilirliğini sağlamak için bu kayıtlar özenli bir şekilde yazıya dökülmeli ve araştırma raporunda uzun alıntılara yer verilmelidir ayrıca elde edilen bulguların katılımcılara sunularak teyit ettirilmesi araştırmacının sonuçlarının geçerliliği açısından kendinden daha emin olmasını sağlayacağı iddia edilmektedir (Silverman, 2018). Araştırmanın her aşamasında çalışmanın inanılabilirliğine uygun yöntem ve teknikler kullanılmıştır. Görüşmelerin en kısısı 30 dk., en uzununu ise 45 dk kadar sürmüştür. Görüşme esnasında alınan ses kayıtları kelime işleme yazılımı aracılığıyla bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Görüşmeyi yapan kişi ses kayıtlarını dinleyip hiçbir değişiklik yapmadan duyduklarını olduğu gibi metne dönüştürmüştür böylece aktarım esnasında hem veri kaybı önlenmiş hem de yanıtlara görüşmecinin düşünce ve yorumları dahil olmadan aktarım sağlanmıştır. Bilgisayar ortamına aktarılan görüşmeler katılımcılara iletilmiş ve katılımcı teyidi sağlanmıştır. Bulgular kısmında katılımcıların görüşleri olduğu gibi verilmiştir.

3.6. Etik Kurul

Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 24.03.2022 tarihli ve 2022-42 sayılı kararı ile Etik Kurul onayı alınmıştır ve Ek 4'te yer almaktadır.

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlerin tanımlayıcı değerlerine ve görüşlerine ait bulgulara yer verilecektir. Öğretmenlerin tanımlayıcı bilgileri Tablo 4.1’de yer almaktadır.

Tablo 4.1 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin tanımlayıcı değerleri

Yaş (yıl)	n	Cinsiyet	n
35-40	1	Kadın	1
41-45	4	Erkek	6
46-50	2		
Öğretmenlikteki Görev Yılıınız	n	Özel Eğitimdeki Görev Yılıınız	n
6-10	1	1-10	5
11-15	2	11-20	1
16-20	3	21-30	1
21-25	1		
Görev Yaptığınız Okul Düzeyi	n		
Ortaokul	4		
Lise	3		

Çalışmaya toplamda yedi beden eğitimi ve spor öğretmeni katılmıştır. Katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yaş aralıkları 35-50 yıl arasında değişiklik göstermektedir. En fazla katılımcı 41-45 yıl yaş aralığındadır. Katılımcı cinsiyetlerine göre öğretmenlerin altısı erkek biri ise kadındır. Öğretmenlikteki görev süreleri 6-25 yıl aralığında değişiklik göstermektedir. Özel eğitimdeki hizmet yılları 1-30 yıl aralığında

değişmektedir ve öğretmenlerin çoğunluğun görev süreleri 1-10 yıl aralığındadır. Öğretmenlerin dördü ortaokul, üçü ise lise düzeyindeki okullarda görev yapmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri sorulara göre aşağıdaki gibidir;

Görüşme Sorusu 1- Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine yönelik görüşlerinizi açıklar mısınız?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen spor ve fiziki etkinlikler dersine yönelik görüşleriniz nelerdir? Sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.2’de yer almaktadır.

Tablo 4.2 Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine yönelik görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
FAYDALAR	Gelişime katkı	Ö1,Ö2, Ö4, Ö5
	Sosyalleşme	Ö1, Ö6, Ö7
	Kendini ifade edebilme	Ö5, Ö6
	Hayatı kolaylaştırma	Ö3
	Eğlenceli	Ö2
	Öğretici	Ö2
	Önemli	Ö1,Ö2,Ö3,Ö4,Ö6

Öğretmenlerin Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine yönelik görüşleri doğrultusunda öğrencilerin eğlenerek ve bunun yanında öğrenerek gelişimlerine, sosyalleşmelerine, temel yaşam becerilerine büyük katkı sağlayan bir ders olduğu ve bireylerin gerek sosyal yaşama ayak uydurmasında gerekse ilerleyen yaşantılarında hayatlarını kolaylaştırmak adına öğrencilerdeki yeri ve öneminin büyük olduğu ifade edilmektedir.

Ö1-Öğrencilerin gerek gelişimlerine gerekse sosyalleşmesine büyük katkı sağladığını düşünüyorum o yüzden özel eğitim okullarında verilen bu dersin önemi büyüktür.

Ö2-Özellikle engelliler için önemli bir ders çünkü çocuklar buralarda eğlenerek ve bunun yanında öğrenerek gelişimlerine katkı sağlar bu ders onlar için çok önemlidir.

Ö3-Özel eğitim okullarındaki en önemli derslerden biri spor ve fiziki etkinlikler ardından mesleki dersleri ve atölye eğitimleridir. İlerleyen yaşantılarında bu dersler öğrencilerin yaşantılarını kolaylaştırdıklarını düşünmekteyim.

Ö4-Öğrencilerin gelişimlerinin desteklenmesi adına büyük önem taşır.

Ö5-Dersim öğrencinin gelişimlerinde büyük rol oynar. Bu derste öğrencilerin kendilerini daha kolay şekilde anlatabilmelerinin sağladığını düşünüyorum.

Ö6-Öğrencilerin gelişimlerinin desteklenmesi, kendilerini rahatça ifade edebilmeleri ve sosyal yaşama ayak uydurabilmeleri açısından oldukça önemli bir ders olduğunu düşünüyorum.

Ö7-Öğrencilerin gerek eğitim hayatlarının desteklenmesinde gerekse sosyal yaşantılarını desteklemede spor ve fiziki etkinlikler dersinin rolü büyüktür.

Görüşme Sorusu 2- Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine ayrılan haftalık ders saati süreleri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen Spor ve fiziki etkinlikler dersine ayrılan haftalık ders saati süreleri hakkındaki görüşleriniz nelerdir? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.3'te yer almaktadır.

Tablo 4.3 Spor ve fiziki etkinlikler dersine ayrılan haftalık ders saati süreleri hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
SÜRE	Yeterli	Ö6
	Yeterli değil	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö7
	Arttırılabilir	Ö2

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen soruda spor ve fiziki etkinlikler dersi için ayrılan sürenin ne derece yeterli olduğu sorulmuştur. Ders saatinin yeterli olmadığını düşünen öğretmenler şu kısımlara değinmiştir;

Ö1-Ders sayısının yeterli olmadığını düşünüyorum hatta son sınıflarda da zorunlu olarak değil de seçmeli olarak veriliyor dersimiz.

Ö3-Ders saatlerini yeterli bulmuyorum. Çünkü öğrenciler öğretileni çabuk unutuyor tekrar sayısının fazla olması öğrenmeyi kalıcı hale getiriyor yeteneğin kazandırılması, hareketlerin pekiştirilmesi için ders sayısının biraz daha fazla olması gerektiğini düşünüyorum.

Ö4-Ders saatlerinin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrencilerin gelişimi açısından spor ve fiziki etkinlikler dersinin çok önemli olduğunu düşünüyorum haftanın başında öğrendiklerinin bir sonraki haftaya kadar unuttuklarını görüyorum öğrendiklerinin pekişmesi açısından ders saatinin fazla olması gerektiğini düşünüyorum.

Ö5-Haftalık ders saatlerinin yetersiz olduğunu düşünüyorum. Öğrenciler spor ve fiziki etkinlikler dersinde hareketli oluyor daha özgün hareket ediyorlar ve deşarj oluyorlar o yüzden yetersiz buluyorum.

Ö7-Yeterliliği hakkında yorum yapacak olursam pek yeterli bulmuyorum. Çünkü yeteli sayıda tekrar yapılmayınca öğrencilerde hiçbir hareket kalıcı olmuyor.

Öğretmenler spor ve fiziki etkinlikler dersine katılan öğrencilerin özgün bir şekilde hareket edebildiklerini ve bu hareketliliğinde öğrencilerin deşarj olmasına katkı sağladığı belirterek sadece bu konuda değil ayrıca öğrencilere derste öğretilen hareketlerinde yeteri kadar tekrar edilemediğini vurgulayarak yeteri kadar tekrar edilmediği takdirde ise öğrenmenin de kalıcı hale gelmesinin zorlaştığı ve gösterilen hareketler yeterli sayıda tekrar edilirse ancak o zaman öğrenmenin kalıcı hale gelebileceği düşüncesiyle ders sayısının arttırılması gerektiğini belirtmektedirler.

Araştırmaya katılan bazı öğretmenler ise ders sayısını yeterli bulmuştur ve yeterli bulma gerekçesi olarak da şu konulara değinmiştir; ders saatinin fazla olmasının öğrencilerde dikkat dağınıklığına sebep olduğu ve sıkıldıkları düşüncesindedir.

Ö6-Ortaöğretim açısından değerlendirecek olursam ben yeterli olduğunu düşünüyorum. Ders saati süresi fazla olunca dikkatlerinin dağıldığını ve sıkıldıklarını fark ediyordum.

Ders sayısı arttırılabilir olarak düşünen katılımcı şu şekilde bir ifadede bulunmuştur;

Ö2-Görme engelliler okulu için yorum yapacak olursak 4 saatlik bir ders sürecimiz var. Çok kötü değil ama ders sayısı arttırılabilir.

Katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde çoğun katılımcı tarafından ders saati sürelerinin yeterli olmadığı vurgulanmaktadır.

Görüşme Sorusu 3- Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinde kullandığınız öğretim yöntem ve teknikler hakkında düşünceleriniz nelerdir?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen spor ve fiziki etkinlikler dersinde hangi öğretim yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.4'te yer almaktadır.

Tablo 4.4 Spor ve fiziki etkinlikler dersinde kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
ÖĞRETİM METODLARI	Gösterip Yaptırma	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7
	Anlatım	Ö1, Ö2, Ö5
	Eşli çalışmalar	Ö3
	Eğitsel Oyunlar	Ö4, Ö7
	Model Olma	Ö4
	Rol Oynama	Ö3
	Tekrar Etkinlikleri	Ö6
	Bireyselleştirme	Ö2,Ö3,Ö4,Ö5,Ö6

Spor ve fiziki etkinlikler dersinde kullandığınız öğretim yöntem ve teknikler nelerdir? Sorusu sorulduğunda öğrencilerin derse aktif katılımlarını sağlamak için bireylerin engel türleri ve engel seviyelerine göre birçok öğretim yöntem ve tekniklerin kullanıldığı bu tekniklerin başında da gösterip yaptırma ve anlatım tekniğinin çoğunlukla olduğu görülmektedir. Gösterip yaptırma yöntemini kullanan katılımcılar şu yorumlarda bulunmuştur;

Ö1-Öğrencilerim işitme engelli oldukları için çoğunlukla gösterip yaptırma tekniğini kullanıyorum ama işaret dilini kullanmayı geliştirdikten sonra anlatım yöntemine de ara sıra başvuruyorum.

Ö2-Engel türleri ve seviyelerine göre farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaktayım görme engeli az olan öğrenciler için gösterip yaptırma görme engeli fazla olan öğrenciler içinde çoğunlukla anlatım tekniği ve derste öğrencilerin durumlarına göre farklı öğretim tekniklerini de kullanmaktayım.

Ö5- Birçok engel türü aynı sınıfta olduğu için aynı yöntem ve teknikleri kullanmak pek mümkün olmuyor. Engel türlerine göre farklı yöntemler kullanıyorum. Başlıca olarak kullandıklarım gösterip yaptırma, anlatım teknikleridir.

Ö6-Öğrencilere ve engel türüne göre gelişimlerini sağlayacak şekilde etkinlikler yaptırıyorum. Tekniklerden de gösterip yaptırma, tekrar gibi uygulamalı teknikler kullanıyorum.

Katılımcılardan alınan cevaplar ile öğrencileri daha iyi gözlemleyebilmek için rol oynama tekniğini kullanıldığını ve bu yöntemle birlikte eşli çalışmalar yöntemiyle rekabet ortamı oluşturarak kazanma ve kaybetme duygularını öğrencilere kazandırmayı hedefledikleri bu teknikler ile ders sürecinin daha verimli geçtiğini şu yorumlarda bulunarak vurgulamaktadırlar;

Ö3-Derse etkin katılımlarını sağlamak adına birçok yöntem kullanıyorum genelde rol oynama tekniğini kullanırım ve öğrencinin benim yerime geçmesi durumunda neler yaptığını gözlemlerim aralarında tatlı bir rekabet olması adına eşli çalışmalar yaptırarak kazanma kaybetme duygularını kazanmalarını sağlıyorum.

Bunlarla birlikte model olma, bilişsel çıraklık, eğitsel oyunlar, gibi yöntemlerin öğrencilerde öğrenmenin kalıcı olmasına katkı sağladığını vurgulayan katılımcıların görüşleri ise şu şekildedir;

Ö4-Öğrencilerin engel türlerine göre yöntem tekniklerde değişiklik olabiliyor başlıca da gösterip yaptırma tekniğini kullanıyorum daha sonra model olma ile bilişsel çıraklık yöntemini kullanarak örnek oluyorum ve öğretimin kalıcı olması içinde eğitsel oyun tekniği ile destekliyorum.

Ö7-Gösterip – yaptırma tekniğini kullanıyorum bu duruma ek olarak da eğitsel oyunlarla destekleyerek dersimi idame ettiriyorum.

Alınan bilgilere dayanarak spor ve fiziki etkinlikler ders sürecinde öğrencilerin derste aktif olmalarını sağlayabilmek için kullanılan bu tür öğretim yöntem ve tekniklerini daha fazla tercih ettiklerini belirtilmektedirler.

Görüşme Sorusu 4- Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinde kullandığınız ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkında görüşleriniz nelerdir?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen spor ve fiziki etkinlikler dersinde hangi ölçme ve değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.5’te yer almaktadır.

Tablo 4.5 Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
ÖLÇME DEĞERLENDİRME	Ders içi Performans	Ö1,Ö3, Ö5
	BEP kazanımları	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7
	Gözlem Formu	Ö6

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkında görüşleri alınmıştır. İnceleme sonucunda öğretmenlerin görüşleri öğrencilerin yetersizlik türleri ve gelişimlerine bağlı olarak her bireye özel hazırlanan BEP planındaki kazanımların ön planda olduğu bir değerlendirme sistemini kullandıklarını belirten öğretmenler öğrencilerin amaçlı davranışları ortaya çıkarabilmeleri için bu şekilde yapılan değerlendirmenin öğrenciler için daha verimli olacağını düşünmektedirler.

Ö2-BEP teki kazanımları doğrultusunda Öğrencileri genelde kendileriyle kıyaslıyorum başlangıçtaki durumunu not alıp sonuçta da ne kadar ilerleme kat ettiğine bakıyorum. Doğru ve yanlış yapılmasından ziyade gelişimin ne kadar olduğuna bakıyorum.”

Ö4-BEP kullanarak ilerliyorum fakat öğrencilerin ders içindeki tutumlarına bakarak BEP’teki kazanımların dışına çıkarak bireye daha fazla nasıl verimli olabilirim düşüncesiyle yeniden yapılandırıyorum.

Ö7-BEP planına bağlı kalarak değerlendirmelerimi yapıyorum sınav olarak düşünmüyorum da dersteki performansına göre bir değerlendirme yapıyorum.

Öğrencileri değerlendirme yöntemi olarak sınav şeklinde ve puanlamaya tabi tutulacak şekilde bir değerlendirme yapmayı uygun bulmayıp öğrencilerin yeterlilikleri doğrultusunda gerek ders için performansa bağlı değerlendirme yaptıklarını şu cümlelerle vurgulamaktadırlar;

Ö1-Gelişimlerine bağlı olarak zümre toplantısında belirlenen bazı kazanımlar doğrultusunda ders içi performanslarına bağlı kalarak bir değerlendirme yapıyorum.”

Ö3-Derse katılımı ilgi ve sevgiyi çoğunlukla ön planda tutuyorum. Amaçlı davranışları gerçekleştirmeleri zor olduğu için genelde puanlama olarak bir ölçü değil de BEP ile birlikte öğrencilerimin derse etkin katılımlarını sağlamaya çalışıyorum.

Ö5-BEP planına bağlı kalarak değerlendirme yapıyorum sınav şeklinde değil de ders içi dersteki hareketlerine ve performansına bağlı olarak göre bir değerlendirme yapıyorum.

Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinde kullanılan ölçme ve değerlendirme yöntemlerine yönelik sorunun yanıtına bir beden eğitimi ve spor öğretmeni ise BEP kazanımlarının yanı sıra gözlem formu kullandığını da ifade etmiştir. Gözlem formu ve performans ölçeği eğitim öğretim yılı içerisinde öğrencileri ölçme ve değerlendirme etkinlikleri kapsamında kullanılmıştır.

Ö6-Gözlem formu ve performans ölçeğini kullanarak BEP planı eşliğinde basamaklandırıdım ve oluşturduğum bu ölçekleri yıl içerisinde kullandım.

Görüşme Sorusu 5- Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programı hakkındaki düşüncelerinizi açıklar mısınız?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen spor ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı hakkındaki görüşleriniz nelerdir? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.6’da yer almaktadır.

Tablo 4.6 Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programı hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
İÇERİK	Yetersiz	Ö1,Ö2,Ö5,Ö6
	Farklı engel türlerine uygun değil	Ö1,Ö4,Ö6,Ö7
	BEP tercih ediliyor	Ö5,Ö6,Ö7
GELİŞTİRİLEBİLİRLİK	Yeniden yapılandırılmalı	Ö2,Ö3
	Detaylandırılmalı	Ö2
	Olanaklara uygun hazırlanmalı	Ö3
	Sosyalleşmeye katkı sağlamalı	Ö3

Spor ve Fiziki Etkinlikler dersini veren beden eğitimi ve spor öğretmenlerine öğretim programı hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Öğrenciler açısından eğitim öğretim süreci boyunca öğrencilerin performans alımına bağlı olarak hazırlanan ve daha verimli olmalarına katkı sağlayan ve başarıya ulaşmalarını kolaylaştırdığı düşünülen BEP planındaki kazanımlara yoğunluk vererek bireylerin gelişimlerine katkı sağlamaya çalışıldığı belirtilmiştir. Bu bağlamda İçerik ve Geliştirilebilirlik olarak iki farklı tema ortaya konulmuştur. Öğretmenlerin geneli öğretim programını yeterli bulmadıklarını belirterek öğrencilerin farklı engel türlerine sahip olduklarını dile getirerek programı uygulamanın zor olduğu düşüncelerini belirtmek için şu ifadelerde bulunmuşlardır;

Ö1-Yeterli olduğunu düşünmüyorum genel olarak hazırlanmış bir program benim öğrencilerim işitme engelli olduğu için programa uyum sağlamak oldukça zor oluyor.

Ö4-Programda belirlenen bazı kazanımların öğrenciye uygun olmadığını daha genel kazanımlar olduğunu düşünüyorum

Ö5-Öğretim programına bağlı kalmak zor oluyor. Derslerin başlangıcında performans alımı yapılıyor ve ona bağlı olarak BEP planı hazırlanıyor ve ona bağlı olarak ilerliyor eğitim-öğretim süreci.

Ö6-Yeterli olmadığını düşünüyorum. Genel bir program yapılıyor fakat sınıfta farklı engel türleri oluyor bu sebepten kullanıma uygun olmuyor genelde BEP kullanıyorum.

Ö7-Öğretim programına göre ilerlemek zorluyor birçok öğrencinin engel türü farklı o yüzden BEP ile ilerleme sağlıyorum.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından öğretim programının Yeniden yapılandırılması, daha detaylandı ve mevcut olanaklara uygun hazırlanması ayrıca sosyalleşmeye katkı sağlaması gerektiği vurgulanmıştır.

Ö2-Milli eğitim tarafından verilen programın yeterlilik olarak genel alındığını düşündüğüm için geliştirip ve detaylandırarak yeniden yapılandırıyor ve öyle kullanıyorum.

Ö3-Verilen programı öğrencilerin engel türlerine yönelik BEP planını yeniden yapılandırıp öyle bir program hazırlıyorum ama milli eğitim açısından da zümre toplantıları ile ders araç gereçlerinin, kaynaklarının, malzemelerin doğrultusunda öğrenciler açısından daha verimli olacak şekilde daha farklı hazırlanan bir plan uygulamaya geçildiğinde hem eğitim öğretim sürecini daha verimli kılacağını hem de öğrencilerin başarısını daha çok arttıracığını düşünüyorum. Planlı bir şekilde gerekirse sınıflar arası okullar arası turnuvalarla dersimizin desteklenmesi öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağlayacaktır.

Görüşme Sorusu 6- Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programında belirtilen hedef ve hedef davranışlara yönelik görüşleriniz nelerdir?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen spor ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı hedef davranışları hakkındaki görüşleriniz nelerdir? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.7’de yer almaktadır.

Tablo 4.7 Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programında belirtilen hedef ve hedef davranışlar hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
HEDEFLERE ULAŞILABİLİRLİK	Ulaşmak Zor	Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö7
	Ulaşılabilir	Ö5
	BEP tercih ediliyor	Ö1,Ö3,Ö6

Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programında belirtilen hedef ve hedef davranışlara yönelik beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşleri alındığında katılımcılardan birinin bu soru hakkında görüşü çoğu öğretmen görüşünden farklı olarak belirlenmiş hedef ve davranışlar ortaöğretimde yeterli düzeyde verilmişse veya bir alt sınıfta bir sonraki sınıf için hedef ve davranışları destekleyerek ilerletmenin daha kolay olacağı düşüncesindedir.

Ö5- 9.sınıf öğrencileri açısından bakınca ortaöğretimde temel beceriler verilmişse onu desteklemek ilerletmek daha kolay oluyor. Diğer sınıflar içinde dönem başında verilmesi hedeflenen davranışlara dönem sonunda ulaşılmış oluyor.

Diğer öğretmenler ise öğrencilerin farklı engel türlerine sahip olması da programdaki belirtilen hedef ve davranışlara ulaşmayı zorlaştıran etmenler arasında yer aldığı belirtilmektedir. Programda belirtilen hedef ve davranışların yerine getirmekte zorluk çekilen öğrenciler için genellikle BEP planlarının kullanıldığı bir eğitim öğretim sürecinden bahsedilmektedir.

Ö1- Belirlenen hedeflere ulaşmak zor oluyor o yüzden BEP ile ilerleme sağlıyorum.

Ö3-Belirlenen hedef ve davranışlar bireyleri topluma kazandırmak adına büyük rol oynuyor fakat her bireyde hedef davranışları tam anlamıyla kazandırmak pek mümkün olmuyor fakat ulaşabilmesi adına da elimden gelenin fazlasını yapmaktayım. Hedef davranışların kazanılamayacağı düşünülen öğrencileri BEP ile destekleyerek amaçlanan hedeflere ulaşılması sağlanmaktadır.

Ö6-BEP kazanımlarının öğrencinin gelişimini daha çok desteklediğini düşündüğüm için öğretim programı yerine BEP kullanıyorum.

Öğretmenlerin genel olarak görüşlerine bakılırsa hedeflerin bireyleri topluma kazandırma aşamasında rolünün büyük olduğundan bahsederken aynı zamanda verilen hedeflerin ulaşılması zor hedefler olduğunu da belirtmişlerdir.

Ö2-Öğrencilerin engel tür ve derecelerine göre hedef ve davranışları değiştirip kişiselleştiriyorum.

Ö7-Verilen hedef ve davranışlar çok güzel fakat kazandırılması da bir o kadar zor bir durum.

Görüşme Sorusu 7- Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin özel eğitim öğrencilerine hangi becerileri kazandıracağını düşünüyorsunuz?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen spor ve fiziki etkinlikler dersinin hangi becerileri kazandıracağını düşünüyorsunuz? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.8’de yer almaktadır.

Tablo 4.8 Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin özel eğitim öğrencilerine kazandıracağı beceriler hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
BECERİLER	Bağımsız Yaşam	Ö1, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7
	Fiziksel Beceriler	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7
	Sosyal Beceriler	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6
	İletişim Becerileri	Ö1, Ö2, Ö3
	Psikolojik Beceriler	Ö2, Ö4, Ö5, Ö7

Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin özel eğitim öğrencilerine ne tür becerileri kazandırdığı hakkında öğretmenlere görüşleri sorulduğunda bütün öğretmenlerin hemfikir olduğu bağımsız yaşam becerileri yer almaktadır.

Öğrencilerin kas gruplarını güçlendirmek koordinasyon, kuvvet, dayanıklılık, denge, kondisyon, özgüven, takımla koordine şekilde çalışabilme, saygı, sevgi, kazanma, kaybetme, rekabet, çevre ile uyum içerisinde olabilme ve sportif hareketleri yapabilme gibi birçok alanda gelişimlerinin olumlu yönde etkilendiği vurgulanmaktadır.

Ö2-Öğrencilerin kas gruplarını güçlendiriyor, özgüvenli olmalarını sağlıyor, sosyalleşmelerine ciddi anlamda katkı sağladığını düşünüyorum, takım halinde çalışmayı, o sportif hareketleri yapmayı, paylaşmayı, çevresine saygı duymayı, öğretir son derece önemlidir komple bir sosyal gelişim olarak görülebilir.

Ö6-Kondisyon, koordinasyon, kuvvet, dayanaklılık, özbakım becerileri ve bunlara ek olarak da sosyalleşmelerine katkıları büyüktür.

Ayrıca öğretmenler öğrencilere kazandırılan becerileri açıklarken şu genellemelerde bulunmuşlardır; İnce kaba motor, Fiziksel beceri, Bağımsız yaşam becerisi, İletişim becerisi, Sosyal beceriler, Özgüven, Kas gelişimi, Duygusal gelişim gibi birçok becerinin kazandırılmasında etkisi olan spor ve fiziki etkinlikler dersinde kazandırıldığı düşünülen bütün bu beceriler bireyin yaşantısını kolaylaştıracak bağımsız yaşam becerileri adı altında yer alan birçok beceriyi bireyin hayatına empoze etmesine yardımcı olacak becerilerden oluşmaktadır.

Ö1-Daha çok fiziksel beceriler, bağımsız yaşam becerileri, iletişim becerileri, koordinasyon becerisi, kazandırdığını düşünüyorum özellikle ince-kaba motor becerilerinin geliştirmelerine büyük katkı sağlıyor.

Ö3-Bağımsız yaşam becerilerinin yanı sıra birçok beceriyi kazandırır iletişim becerileri, sosyal beceriler gibi becerileri kazandırır.

Araştırmaya katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşlerinden yola çıkarak spor ve fiziki etkinlikler dersinin öğrencilerin yaşamlarının her alanına etki eden beceri ve yeteneklerin kazanmasında bu dersinin rolü ve öneminin büyük olduğu sonucuna varılmıştır.

Ö4-Denge, koordinasyon, sosyalleşme, iletişim becerileri bununla birlikte rekabet, kazanma, kaybetme duygularını kazandırır.

Ö5-Temel yaşam becerileri, iletişim becerileri çoğunlukla gelişir bunlarla birlikte kaybetme, kazanma, saygı, sevgi ve sosyalleşmelerine katkı sağlar.

Ö7-Başta diğer derslerde de edindiği temel yaşam becerilerini destekler. Dikkat, koordinasyon, rekabet gibi duygu ve becerileri kazandırır.

Görüşme Sorusu 8- Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin akademik başarısına etkisini yorumlar mısınız?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen spor ve fiziki etkinlikler dersinin akademik başarıya etkisi hakkındaki görüşleriniz nelerdir? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.9’da yer almaktadır.

Tablo 4.9 Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
BEKLENTİLER	Akademik başarı beklentisi yok	Ö1,Ö3,Ö4,Ö6,Ö7
YAŞAM BECERİLERİNDE İYİLEŞME	Özgüven gelişimi	Ö2
	Sosyalleşme	Ö3,Ö4,Ö5
	Zaman yönetimi	Ö3

Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi beden eğitimi ve spor öğretmenlerine sorulmuştur. Öğretmenler bahsedilen akademik başarının bireylerin üniversite yaşamındaki bir akademik başarının çok dışında olan bağımsız yaşam becerilerini gerçekleştirebilmelerini akademik başarı olarak değerlendirmektedirler. Öğrencilere sosyal beceri kazandırmada, öz bakım becerilerini geliştirmede, dört işlem becerisinde, bilinçli hareketler yapabilme gibi becerileri yapabilmelerini akademik başarı içerisine alarak spor ve fiziki etkinlikler dersinin bu becerileri kazandırmadaki etkisinin büyük olduğundan bahsetmektedirler. Öğretmenlerden biri akademik başarı olarak değerlendirdiği lisans ve memuriyet durumu açısından yaptığı değerlendirmede ise spor ve fiziki etkinlikler dersine aktif olarak katılan sportif aktivitelerde başarılı olan daha girişken tavırlar sergileyen bütün öğrencilerde olmasa da bazı öğrencilerin akademik düzeyde başarılı olabildikleri vurgulamıştır.

Ö1-Akademik bir başarı beklemek zor oluyor. Totalde akademik bir başarıdan çok günlük yaşantılarını kolaylaştıracak seviyeye gelmesi bile bizim için çok önemli bir gelişmedir.

Ö3-Akademik bir başarı beklemek zor oluyor fakat akademik başarı kazanmak adına öğrencilerde dersimiz önemli rol oynar. Spor ve fiziki etkinlikler dersi disiplin anlayışı kazandırır, zaman yönetimi gelişir, sosyalleşmeyi sağlar ve durumda öğrencilerin akademik başarısını olumlu yönde etkiler.

Ö4-Akademik başarıdan çok sosyal yaşama ayak uydurma, sosyal becerileri kazandırma ve sınıf öğretmenlerinin öğrettiği bilgileri spor ve fiziki etkinlikler dersi ile destekleyerek oyun ile öğrenmenin daha kalıcılığını sağlıyorum.

Ö6-Akademik bir başarı beklemiyorum eğer öğrenci sosyalleşme, öz bakım becerilerini kazanma, okuma-yazma, dört işlem becerisinin gelişmesi, sıçrama, topu atabilme, tutabilme, bilinçli hareketler yapabilme kısmında başarılı olmuşsa bu seviyedeki öğrenciler için akademik başarı kazanmış diyebilirim.

Ö7-Net bir akademik başarı kazandırır demek zor olur fakat diğer derslerden de aldığı bilgi ve öğretiler desteklenerek öğrencilerde akademik bir başarı imkânı sağlar.

Genel olarak bütün öğretmenlerin yorumları incelendiğinde spor ve fiziki etkinlikler dersinin öğrencilerin akademik başarısı açısından bakıldığında öğrencileri olumlu yönde etkilediği konusunda çalışmaya katılan bütün öğretmenlerin hemfikir olduğu görülmektedir.

Ö2-Öğrencinin derste kazandığı özgüven akademik başarısında da olumlu-olumsuz etkilere sebep olacaktır. Sporla ilgilenen öğrencilerimin yüksek çoğunluğu gerek lisans eğitiminde gerek akademik yaşantıda başarıya ulaşmaktadır

Ö5-Öğrenciler spor ve fiziki etkinlikler dersinde enerjilerini attığı için dönemdeki derslerinde daha verimli oluyorlar özellikle kışın hareket alanları kısıtlı olduğu için daha gergin, stresli derslerde verimsiz oluyorlar. Dersimde girişken olan spor aktivitelerde başarılı olan öğrencilerin Üniversite ve memuriyet açısından da başarılı olabildiklerini gördüm.

Görüşme Sorusu 9- Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin sosyal hayatlarına etkisini yorumlar mısınız?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen spor ve fiziki etkinlikler dersinin sosyal hayatlarına etkisi hakkındaki görüşleriniz nelerdir? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.10'da yer almaktadır.

Tablo 4.10 Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin sosyal hayatlarına etkisi hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
YAŞAM BECERİLERİ	Sosyalleştirici	Ö1, Ö2,Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7
	Rekabetçilik	Ö3,Ö6
	Özgüven geliştirir	Ö5,Ö6,Ö7

Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin sosyalleşmelerindeki etkisi sorulmuştur. Çalışmaya katılan öğretmenler sosyalleşmelerinde etkisinin çok yüksek olduğu şu düşünceleri ile vurgulamışlardır; Dış etkinliklere katılımda yeni insanlarla tanışma fırsatı yakalıyorlar, Müsabakalara katılımda ikili ilişkiler kurmalarını sağlıyor, Toplu sporlarda grupla hareket etmelerini (uyum içinde) destekliyor.

Çekingen davranışları en aza iniyor, Arkadaşlık kurmaları daha kolay oluyor, İletişim becerilerine katkı sağlıyor, Toplumla iç içe olmalarını destekliyor, Kendini ifade edebilme becerisini geliştiriyor, İçer kapanık olma durumunu en aza indiriyor.

Ö1-Sosyalleşmelerine katkısı çok yüksek bazı etkinliklere gidiyoruz etkinliklere giderken diğer okullardan gelen öğrencilerle sosyalleşiyorlar. Kışın kayak, buz pateni, kızak gibi etkinliklere farklı özel eğitim okullarındaki öğrencilerde katılım sağlıyor bu yapılan etkinlikler sosyal hayatlarını olumlu yönde etkiliyor.

Ö2-Dersi alan öğrencilerin çoğu bazı branşlara yöneliyorlar branşlarda yapılan müsabakalara giden öğrenciler birçok ilden farklı insanlarla tanışıp arkadaşlık kuruyorlar. Müsabakalarda elde ettikleri başarı ile başarı duygusunu tadıyorlar ve onun hazzını alıyorlar ve bir sonraki müsabakada o hazzı tekrar tatmak için daha çok çalışıyor ve bu durumda öğrencilerde başarı duygusu sosyal hayatlarında da pozitif duygularının gelişmesine katkı sağlamış oluyor.

Ö4-İçer kapanık olan öğrencilerin bile sosyalleşmesini kolaylaştırır. Takım oyunları özellikle çocukların sosyal hayatlarını olumlu etkiliyor. Çünkü spor ve fiziki etkinlikler dersi öğrencilerin iletişim becerilerini artırıyor.

Ö5-Sosyalleşmeleri, grupla birlikte hareket edebilmelerini sağlıyor. Çekingen davranışları minimum seviyeye düşüyor.

Ö7-Sosyal hayatlarını olumlu etkiler. Toplumla iç içe olabilmeyi kendilerini ifade etmede özgün bir şekilde hareket edebilmeyi desteklemektedir.

Öğretmen yorumları incelendiğinde spor ve fiziki etkinlikler dersinin öğrencilerin sosyalleşmesine katkısının çok büyük olduğu ve bu dersin bireyleri olumlu yönde etkilediğinden bahsetmişlerdir sadece sosyalleşmelerinde değil bununla birlikte bulundukları sosyal ortamlar sayesinde öğrencilerde kazanma, kaybetme, başarı, müsabaka hazzı gibi duyguları öğrencilere kazandırma konusunda da kolaylık sağladığını belirtmişlerdir.

Ö3-Giyim kuşam, beslenme, arkadaşlık kurma, çevreyle sağlıklı iletişim kurabilme, yeni arkadaşlıklar edinme, yeteneklerini ortaya çıkarabilme, kazanma, kaybetme duygularını kazandırır ve sosyalleşmelerinde büyük rol oynar.

Ö6-Sosyal hayatlarına olumlu yönde etkisinin çok fazla olduğunu düşünüyorum. Özgüven, kazanma-kaybetme duygusu, gibi duyguları kazanır.

Görüşme Sorusu 10- Görev yaptığınız okulun olanaklarını Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi açısından değerlendirir misiniz?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen görev yaptığınız okulun olanakları hakkındaki görüşleriniz nelerdir? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.11’de yer almaktadır.

Tablo 4.11. Görev yapılan okulun Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi açısından olanakları hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMALAR	KODLAR	KATILIMCILAR
YETERLİLİK	Malzemeler yeterli	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4
	Malzemeler yetersiz	Ö6
	Salon Yetersiz	Ö2, Ö5, Ö6
	Salon yeterli	Ö7

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden görev yaptıkları okulun spor ve fiziki etkinlikler dersi açısından olanaklarını değerlendirmeleri istenmiştir. Öğretmenler öğrenci sayısının az olmasının olumlu yönlerinden bahsederek olanaklarımız yeterli kalıyor buna ek olarak derslerde sorun yaşanmaması ve çeşitlilik olması adına yeni materyaller tasarladığını ve tasarladığı ürünleri derste kullandığını bu şekilde dersin daha verimli geçtiğini belirtmiştir.

Ö1-Totalde iyi bir durumdayız çok problem yaşamıyoruz öğrenci sayımız az olduğu için malzemeler yeterli oluyor.

Ö3-Spor salonu olarak kullandığımız bir sığınağımız bu sınıf mevcutları çok olmadığı için ihtiyaçlarımıza cevap veriyor. Malzemelerimizde yeterli düzeyde bu açıdan bir sorun yaşamıyorum

Ö4-Okulda materyal problemi yaşamıyorum olanaklarımız fazlasıyla iyi hatta materyallerde çeşitlilik olması öğrenciler açısından da verimlilik olması adına da kendim materyal tasarlayıp öyle kullanıyorum.

Katılımcıların bazıları da derste kullandıkları malzemelerin yeterli olduğunu fakat spor salonu açısından sorun yaşadıklarını söyleyerek spor salonunun spor ve fiziki etkinlikler dersi açısından çok önemli olduğunu ve şehrimizin iklim şartlarından dolayı soğuk ve karlı olmasının ders işlenişine zarar verdiği ve salon faktörünün şehrimiz için önemini vurgulamışlardır.

Ö2-Okulumuzda salonumuz var tam ihtiyacımızı karşılamasa da kullanım için uygun durumda goalboll sporcularım var onların antrenmanları açısından yetersiz kalmakta salon ne kadar büyük olursa öğrencinin bağımsız hareket becerilerini kazanması daha kolay oluyor ve hareket alanları kısıtlanmamış oluyor. Malzeme olarak da bir problem yaşamıyorum yeni malzemelerimiz geldi eksikliklerimizde bu sayede giderilmiş oldu.

Spor salonunda bağımsız hareket becerilerini daha kolay sergileyebildikleri düşünüldüğü için hareket alanlarının kısıtlanmaması adına büyük salonlarda ders işleminin öğrenciler açısından daha verimli olacağını düşünmektedirler.

Ö5- Spor salonumuz yok yazın bahçeyi kullanıyoruz kışın ise iki sınıfın birleşmesi ile oluşan bir alan var orayı kullanıyorum pek verimli olmuyor öğrencilerin özgün şekilde hareket etmesi zor oluyor.

Ö6-Salonumuz sığınakta olduğu için yeterli olduğunu düşünmüyorum. Malzemelerimizde var fakat öğrencilerimize uygunluğu açısından değerlendirirsem özel eğitim öğrencileri için ayrıcalık tanınacak bir malzememiz yok normal malzemeleri öğrencilerim için uygun hale getirerek gelişimlerini sağlayacak etkinlikler yaptırıyorum.

Okuldaki spor salonunun olanakla açısından yeterli olduğu görüşü de ifade edilmiştir.

Ö7-Olanakları açısından değerlendirirsem fazlasıyla yeterli oyun salonumuz ayrı fitness salonumuz ayrı sığınakları bu durum için kullanıyoruz kışın soğuk oluyor ama yeteli oluyor.

Görüşme Sorusu 11- Öğrencileri spor branşlarına yönlendirme çalışmalarınızı yorumlar mısınız?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen Öğrencileri spor branşlarına yönlendirme çalışmalarınızı yorumlar mısınız? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.12’de yer almaktadır.

Tablo 4.12 Öğrencileri spor branşlarına yönlendirme çalışmaları hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
YÖNLENDİRME	Yeteneğe dayalı	Ö1,Ö2,Ö3,Ö6
	Aile kaynaklı sorunlar	Ö4,Ö5
	Kulüplere yönlendirme	Ö2,Ö3,Ö5
	Yönlendirilmiyor	Ö4,Ö7
BRANŞLAR	Masa tenisi	Ö1
	Atletizm	Ö1
	Jimnastik	Ö6
	Okul sporlarındaki branşlar yetersiz	Ö2

Okulda görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine öğrencileri spor branşlarına yönlendirme çalışmalarınız nelerdir? Diye sorulduğunda ilgi, istek, beceri ve yetenek kavramlarının yönlendirme durumunda etkili olduğu belirtilmektedir. Yetenekleri doğrultusunda çeşitli kulüp veya federasyonlara yönlendirmesi yapılan öğrencilerin olduğu bununla birlikte branşlara yönlendirmenin büyük bir sorumluluk gerektirdiğinden bahsederken öğretmenlerden biri özbakım becerilerini yerine getiremeyecek durumda olan öğrencilerim var onları branşlara yönlendirmekte sorun yaşıyorum sadece öğrenciler değil velilerde bu konuda önemli role sahip oluyorlar yönlendirme yapılsa da veli bu duruma sıcak bakmaz ve öğrenciyi göndermezse bu konuda elimizden bir şey gelmiyor diyerek fakat okullar arası turnuvaların olması için çaba sarf ettiğini söylemektedir. İlkokul ve ortaokul binalarının bir olduğu durumlarda çalışmaya katılan öğretmenler bir alt seviyedeki öğrencinin yeteneklerini gözlemleme fırsatı yakaladığım için bu durumu avantaja çevirdiklerini bu sayede yeteneklerini keşfettiğini spor ve fiziki etkinlikler dersini almaya başlayan öğrencileri branşlaştırmaya çalıştıklarını söylemektedirler. Genel olarak bakacak olursak öğretmen yoğunluğu öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda okul sporları olmasa da kulüp veya federasyonlardaki çeşitli branşlara öğrencileri yönlendirme çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Ö3-Yeteneklerini keşfettiğim öğrencileri branşlara çeşitli federasyonların ve kulüplerin desteği yönlendiriyorum ve başarılı olan öğrencilerimde var

Ö4-Branşlara yönlendirebilmek büyük bir sorumluluk gerektiriyor. Çünkü öğrencilerimizin çoğu özbakım becerilerini dahi yerine getiremeyecek durumları olduğu için önceliğimiz özbakım becerilerini kazandırmak oluyor bir sonraki süreçte de branşları sadece ders içerisinde becerilerine göre farklı branşları öğretip ince ve kaba motor hareketlerini kazandırmaya çalışıyorum branşlara yönlendirme de aileler tarafından sorun olacağını düşündüğüm için yönlendirmeyi yapamadım fakat okullar arası turnuvalar yapabilmek adına çaba sarf ediyorum.

Ö5-Ailelerle iletişime geçerek çeşitli kulüplere yönlendirdim fakat yönlendirme sonucu aile nasıl bir karar alıyor benim yönlendirmem doğrultusunda sonuç olarak gönderip göndermediği kısımda müdahalede bulunmak pek mümkün olmuyor.

Ö7-Branşlara yönlendirmek adına pek çalışma yapmıyorum ortaokuldan belli donanımla gelen öğrencileri destekliyorum. Branştan çok gelişimlerini destekleyecek şekilde etkinlikler yaptırıyorum.

Öğretmenler masa tenisi, atletizm ve jimnastik branşlarına yönlendirme yaptıklarını ifade etmiştir. Yönlendirme noktasında okul sporlarındaki branşların yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Ö1-Ortaokuldaki beden eğitimi öğretmeni ile iletişimde oluyorum branşı ile gelen öğrencilerin ilerlemelerine katkı sağlıyorum branşı olmayan öğrencileri de yeteneklerine göre çeşitli branşlara yönlendiriyorum. Masa tenisi ve atletizm de başarılı olduklarını görüyorum.

Ö6-Yeteneği olduğunu gördüğüm öğrencilerin o branşlara yönlendirip kendilerini geliştirmelerini sağlıyorum. Branşa yönlendiremediğim durumlarda jimnastik hareketlerini yaptırıp beceri kazanabileceğini düşündüğüm öğrencilerimi de jimnastiğe yönlendiriyorum.

Ö2-İlkokuldan ile birlikte olduğumuz için onun avantajını kullanarak ilkokuldan itibaren gözlemlemeye başlıyorum kendi öğrencilerim içinde birçok görme engellilerin branşları var bu branşlardan hangisine yönlendirebilirim ayrımını yapıyorum fakat çoğu branşlar okul sporlarında yok kulüplere yönlendiriyorum ve o kulüplerin lisanslı sporcuları olarak müsabakalara katılıyorlar.

Görüşme Sorusu 12- Öğrencilerinizin Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine bakış açılarını değerlendirir misiniz?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen Öğrencilerinizin Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine bakış açılarını değerlendirir misiniz? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.13'te yer almaktadır.

Tablo 4.13 Öğrencilerin Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine bakış açıları hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
DUYGUSAL	Eğlenceli	Ö1, Ö3, Ö6, Ö7
	Sevgi dolu	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6
	Hevesli\İstekli	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5
	İlgili	Ö2, Ö3, Ö4

Öğrencilerin spor ve fiziki etkinlikler dersine bakış açısının nasıl olduğu sorusuna öğretmenlerden gelen cevaplar incelendiğinde; En sevilen dersler arasında yer aldığı, Mutlu oldukları, Oyun dersi olarak gördüklerini, Eğlenceli bulduklarını, Hevesli ve heyecanlı olduklarını gözlemlediklerini belirtmişlerdir.

Ö1-Derste eğlendikleri ve özgün bir şekilde hareket edebildikleri için öğrenciler spor ve fiziki etkinlikler dersine seyerek ve isteyerek katılım sağlıyorlar.

Ö3-En sevilen derslerden biri olduğunu düşünüyorum çünkü dersimde özgün hareket edebilme eğitsel oyunlar ile eğlenbilme duygularını öğrencilere kazandırıyorum bu duyguları verirken o esnada kaba- ince motor hareketlerini destekliyor ve koordinasyon yeteneklerini geliştirecek şekilde dersimi idame ettiriyorum bu durumda onların dersime olan ilgisini ve sevgisinin daha fazla olmasını sağlıyor.

Ö5-Dersimi çok seviyorlar çoğu da derse isteyerek katılıyorlar.

Ö6-Dersimi çok seviyorlar oyun dersi olarak görüyor ve çok eğleniyorlar.

Ö7-Dersimde çok mutlu oluyorlar, fazlasıyla eğlenceli buluyorlar ve bu durum onlara keyif veriyor.

Verilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin derse isteyerek katıldıkları ve derste çok mutlu olduklarını bu durumda spor ve fiziki etkinlikler dersinin öğrencilerde olumlu ve iyi duyguları ortaya çıkardığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Ö2-Kendimi çok şanslı görüyorum çünkü öğrencilerim dersimi çok seviyor ve ders saatini az buluyorlar. Dersime olan ilgi ve sevgileri ile ilerde yapacakları meslek seçiminde ilgi ve sevgileri doğrultusunda beden eğitimi öğretmenliğini tercih ediyorlar veya tercih etmek istiyorlar.

Ö4-Öğrencilerimin ilgisi ve sevgisi çok fazla spor salonuna gitme kısmında yeni şeyler öğrenmede çok hevesli ve heyecanlı oluyorlar.

Görüşme Sorusu 13- Özel eğitim öğrencileri ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen Özel eğitim öğrencileri ile ilgili düşünceleriniz nelerdir? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.14'te yer almaktadır.

Tablo 4.14 Özel eğitim öğrencileri ile ilgili düşünceler hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
ÖĞRENCİYE YAKLAŞIM	İlgili	Ö1,Ö3,Ö5,Ö7
	Sevgi dolu	Ö1,Ö3,Ö4,Ö5,Ö7
	Bilinçli	Ö2,Ö3
	Mutluluk verici	Ö6,Ö7

Özel eğitim okulunda görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine öğrencileri hakkındaki düşünceleri sorulmuştur. Öğretmenlerden gelen cevaplar şu şekildedir:

Ö1-Okula ilk geldiğimdeki bakış açısıyla şimdiki bakış açısını değerlendirecek olursam ilgi ve sevgiyle öğrencilerin bir şeyler başarabildiklerini görüyorum ve bu başarıda beni çok mutlu ediyor.

Ö3-Hepimiz bir engelli adayız bunun bilincinde olarak hareket etmek daha doğru olacaktır. Bu bilinç ile hareket edildiğinde özel eğitim öğrencilerine ayrı bir ilgi, dikkat ve sevgi ile öğrencilerimizin hayatlarına küçük ve güzel dokunuşlar yapmış oluruz.

Ö4-Öğrencilerimi çok seviyorum, sevgi, şefkat, sabır duyguları daha baskın oluyor. Öğrencilere derslerde verilen sevgi ve özveri sonucunda geri dönütler de genelde daha güzel şekilde oluyor.

Ö5-Adı gibi manidar öğrencilerimde benim için çok özeller bu süreçte ilgi ve sevgiyi eksik etmeden büyük bir özveri ile çalışmak ilgilenmek gerekiyor.

Verilen cevaplar doğrultusunda genel varılan düşünce ilgi, sevgi ve özveri gerektiren bir süreç olduğunu bu şekilde ilerleyen süreçte geri dönütlerinde daha güzel olduğunu belirtmişlerdir.

Ö2-Gerçekten özel öğrenciler olduğunu düşünüyorum ne istediklerini ve öğrencilerin gelişimi için ne verilmesi gerektiğini bildikten sonra gelişimlerini

gördükçe mutlu oluyorum ve kutsal bir görev yaptığımı düşünüyorum” yorumunda bulunmuştur.

Ö6-Tarif edilemez duygu kazandırıyor bizlere, verdiğim kazanımı yerine getirdiğini görmek bile çok mutlu ettiğinden” bahsetmiştir.

Ö7-Sevgi, özveri ve büyük bir ilgi ile eğitim-öğretimi sürdürmekteyim. Bu süreç yorsa da çok mutlu oluyorum ve öğrencilerimi çok seviyorum.

Yorumları ile üç öğretmende öğrencilerinin kazanımları yerine getirdiklerinde, öğrencilerde gelişimsel ilerlemenin daha iyi olduğunu gördüklerinde ve başarılı olduklarına şahit olduklarında mutlu olduklarını belirtmişlerdir.

Görüşme Sorusu 14- Özel eğitime yönelik almış olduğunuz eğitimi değerlendirir misiniz?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen Özel eğitime yönelik almış olduğunuz eğitimi değerlendirir misiniz? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.15’te yer almaktadır.

Tablo 4.15 Özel eğitime yönelik alınan eğitim hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
YETERLİLİK	Yetersiz	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5,Ö6, Ö7
EKSİKLİKLER	Uygulamalı eğitim eksikliği	Ö4,Ö5,Ö7
	Lisans düzeyinde ders alınmaması	Ö1,Ö3

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine özel eğitime yönelik almış oldukları eğitim hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların özel eğitim okullarında görev yapmaya başladığı ilk süreçte uyum konusundaki yetersizliklerine ilişkin olarak lisans düzeyindeki aldıkları eğitimi yeterli bulmadıklarını, tecrübesizlik yaşadıklarını belirtmişlerdir. Buna ek olarak lisans sürecinde verilen eğitimin uygulama şeklinde olmasının bireyler için daha iyi olacağını vurgulayarak bireyleri özel eğitime hazırlama kapasitesi bakımından mevcut yetersizlik durumlarını en aza indirileceği düşünmektedirler.

Ö2-Engellilerde beden eğitimi ve spor dersi aldım sadece ve pek verimli geçmedi lisans süreci genelde yüzeysel bir eğitim aldım.

Ö3-Lisans sürecinde özel eğitime yönelik bir ders almadım. Merak ilgi sevgi ile kendimi özel eğitim alanında geliştirmek öğrenciler için daha faydalı olabilmek için hocalarımdan destek aldım.

Ö4-Lisans sürecinde teorik olarak ders aldım ama uygulama olarak görmediğim için özel eğitim okuluna atandığım ilk sene problemler yaşadım.

Ö7-Aldığım Lisans eğitimini hiç yeterli bulmuyorum. Uygulamalı bir ders olması gerektiğini düşünüyorum.

Nitekim katılımcıların neredeyse tümü lisans programındaki eğitimin özel eğitim okullarında görev yapmak için lisans eğitiminin yetersiz olduğu yönde görüş bildirmişlerdir. Bu hususta katılımcılar şu şekilde düşünmektedir:

Ö1-Lisans eğitim yetersiz olduğunu düşünüyorum. Çünkü özel eğitim ve engellilerde beden eğitimi spor dersi gibi özel eğitime dair hiçbir dersi müfredat dahilinde görmedim.

Ö5-Lisans eğitimde bir ders aldım bunun yeterli olmadığını düşünüyorum mutlaka uygulama eğitimi ile desteklenmeli ki çalışacak olan öğretmen adayları açısından da bu durum kolaylık sağlar.

Ö6-Aldığım Lisans eğitimini hiç yeterli bulmuyorum. Uygulamalı bir ders olması gerektiğini düşünüyorum.

Görüşme Sorusu 15- Özel eğitim öğrencilerinin tanıları hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen Özel eğitim öğrencilerinin tanıları hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.16’da yer almaktadır.

Tablo 4.16 Özel eğitim öğrencilerinin tanıları hakkında bilgi sahibi olma düzeyi hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
YETERLİLİK	Yeterli	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö6, Ö7
	Gelişime açık	Ö5

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine öğrencilerin tanıları hakkında ne derece bilgi sahibi oldukları sorulmuştur. Görüşler incelendikten sonra Yeterlilik teması oluşturulmuştur. Katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde tanıları hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olunmadığı takdirde öğrencilerin gelişimini desteklemenin zor olacağı, eğitim öğretim sürecinde verimliliğin en aza ineceğini belirtmişlerdir. Bu sebeplerden dolayı öğrencilerin yaşamlarını kolaylaştırmak adına tanıları hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olmanın öneminden bahsederek kendilerinin de yeterli bilgi düzeyine sahip olduklarını vurgulamışlardır.

Ö1-Evet yeterli bilgi sahibi olduğumu düşünüyorum. Öğrencilerin gelişimlerini destekleyebilmek onların hayatlarını kolaylaştırabilmek için tanılarını bilmek gerektiğini düşünüyorum.

Ö2-Evet yeterli düzeyde olduğumu düşünüyorum ki yeterli düzeyde bilgi sahibi olunmadı mı BEP planı hazırlamak çok zor olur.

Ö3-Kendi okulumdaki öğrenciler açısından yeterli olduğumu düşünüyorum. Çünkü yeterli bilgi düzeyine sahip olunmazsa öğrenciler eğitim-öğretim süreci verimli şekilde gerçekleşmez.

Ö4-Hemen hemen bilgi sahibiyim bilgi sahibi olmak aslında zorundayız öğrencilere daha verimli olabilmek ve becerilerin kazanımlarını sağlamak için

Ö6-Evet yeterli olduğunu düşünüyorum. Yeterli bilgi sahibi olmasam öğrencilerin gelişimini desteklemek zor olurdu.

Ö7-Öğrencilerin tanıları hakkından yeterli bilgi sahibi olunmadığı takdirde öğrencilerin gelişimlerini desteklemekte pek mümkün olmaz o yüzden tanıları hakkında bilgi sahibiyim.

Öğrencilerin tanıları hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmadığını, öğrencilerin tanılarını RAM tarafından aldıklarını ve tanılarıyla ilgili bilgi edinmek için kendini geliştirmesi gerektiğini düşünen katılımcılardan biri şu ifadeleri kullanmıştır;

Ö5-RAM tarafından tanıları alıyorlar her öğrencinin aldığı tanı ile ilgili bilgi edinmek için araştırma yapıyorum tabi ki ve engel türüne göre çalışmalar yaptırıyorum.

Görüşme Sorusu 16- Özel eğitime yönelik kendinizi geliştirmek ve bilgi düzeyinizi artırmak için neler yapıyorsunuz?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen Özel eğitime yönelik kendinizi geliştirmek ve bilgi düzeyinizi artırmak için neler yapıyorsunuz? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.17’de yer almaktadır.

Tablo 4.17 Özel eğitime yönelik bilgi düzeyini geliştirmek için yapılanlar hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
GELİŞİM KAYNAKLARI	Kitaplar	Ö7
	Dergiler	Ö3
	İnternet Kaynakları	Ö5, Ö6, Ö7
	Eğitimsel katılım	Ö1, Ö2
	Kiş ve Kurumlardan Destek	Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7
	Videolar	Ö4, Ö6

Özel eğitime yönelik kendinizi geliştirmek ve bilgi düzeyinizi artırmak için neler yapıyorsunuz? Sorusuna katılımcıların verdiği yanıtlar şu şekildedir; Çeşitli kurslarda eğitimler alıyorum, Dergileri, konu hakkındaki yapılan araştırmaları inceliyorum, Konu ile alakalı kitaplar okuyorum, Federasyonlardan destek alıyorum, Çeşitli projeleri inceliyor ve katılım sağlamaya çalışıyorum, İnternet kaynakları kullanıyorum, Meslektaşlarım ve üniversitedeki alanında uzman akademisyenlerden destek alıyorum.

Ö1-Çeşitli eğitimler alıyorum özellikle işaret dilinde kendimi geliştirmeye çalışıyorum

Ö3-Yapılan çalışmaları, dergileri, çeşitli yazıları okuyorum, federasyon ve üniversitedeki hocalardan destek alıyorum ve var olan bilgi birikimime eklemeler yapmış oluyorum

Ö4-Kaymakamlığın ve diğer kurumların düzenlediği projelere katıldım, birçok materyal yarışmalara katıldım, üniversitedeki hocalardan destek aldım, faklı aktivitelerin yapıldığı videoları izleyerek destek alıyorum

Ö5-Etkinlikler, çalışmaları takip ediyorum, araştırmalar yapıyorum ve meslektaşlarımdan destek alıyorum.

Ö7-Gerek meslektaşlarımdan gerek internet kaynaklarından gerekse kitap ve diğer kaynaklardan araştırarak bilgi düzeyimi arttırmaya çalışıyorum ki öğrencilerim için daha verimli bir eğitim- öğretim süreci olabilsin.

Katılımcıların zamanla kazandıkları tecrübeleri ile kendilerini geliştirip ve bilgi düzeylerini arttırma çabasında oldukları anlaşılmaktadır.

Ö2-Birçok kurs ve seminere katılım sağlayarak bilgi düzeyimi arttırmaya çalışıyorum ve geliştirmenin en önemli parçasının da yaşanmışlık olduğunu düşünüyorum.

Ö6-Videolar izliyorum, OÇEM uyguladığı etkinliklerden örnek alıyorum. Meslektaşlarımdan destek alıyorum.

Görüşme Sorusu 17- Özel eğitim kurumlarında görev yapmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel anlamda hayatlarına etkilerini açıklar mısınız?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen Özel eğitim kurumlarında görev yapmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel anlamda hayatlarına etkilerini açıklar mısınız? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.18’de yer almaktadır.

Tablo 4.18 Özel eğitim kurumlarında görev yapmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel anlamda hayatlarına etkileri hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
ETKİ TÜRÜ	Olumlu	Ö1, Ö2, Ö6,
	Olumsuz	Ö3, Ö4
	Belirsiz	Ö5, Ö7

Özel eğitim kurumlarında görev yapmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin hayatlarına etkisi sorulmuştur. Cevaplar incelendiğinde öğretmen görüşleri olumlu yönde etkiliyor, olumsuz yönde etkiliyor, ne olumlu ne de olumsuz bir etkisi var olarak üç gruba ayrılıyor. Olumlu yönde etkiliyor olarak düşünen öğretmenler işaret dilini öğrenmedeki etkisinin büyük olduğunu ve özel eğitim okuluna çalışıyor olmanın bir alanda daha bilgi sahibi olmalarına katkı sağladığını kendilerini geliştirmelerine destek olduğunu ayrıca öğrencilerle birlikte antrenman yapmak ve etütlerde zaman geçirmenin katılımcılarda mutluluk hissine sebep olduğu için etkisinin olumlu yönde olduğu düşünülmektedirler.

Ö1-Hayatıma olumlu yönde bir katkı sağladığını düşünüyorum gerek işaret dilini öğrenmem gerekse engelliler hakkında araştırmalar yaparak bilgi sahibi olmamı sağladı.

Ö2-Özel eğitim okulunda görev yapmak büyük fedakârlık istiyor. Okul takımlarını hazırlamak etütleri verimli geçirebilmek adına günümün birçok saati öğrencilerimle geçiyor ama öğrencilerimle birlikte geçirdiğim her andan çok mutluyum onlar benim için gerçekten özeller.

Ö6-Bakış açısında dahi değişiklik olduğunu düşünüyorum.

İşitme engellilerle çalışmanın öğretmenleri sessizliğe alıştırdığını ve normal yaşamda sesli ortamlardan rahatsız olduklarını belirterek bazen de okulda sürekli işaret dili kullanıldığı için sosyal yaşamda da istemeden işaret dilini kullandığını fark ettiğini dile getirmiştir. Öğretmen öğrenci ilişkisi açısından bakıldığında öğrencilerle ders dışı sosyalleşme imkânı olmadığı için bu durumu olumsuz etkiliyor olarak değerlendirmişlerdir.

Ö3-Genel hayatı zorladığını düşünüyorum işitme engellilerle çalıştığım için sessizliğe alıştığım için sese karşı tahammülümün azaldığını fark ediyorum ve bazen de farkında olmadan sosyal çevrem ve ailemle işaret dili ile bir şeyler anlatmaya çalıştığım oluyor. Bunun yanı sıra çevremdekilere bir şeyler anlatırken iki kez anlatmam gerektiğini düşündüğüm zamanlar oluyor.

Ö4-Öğretmen-öğrenci ilişkisi açısından eksik kalıyoruz öğrencilerle ders dışı etkinliklerle sosyalleşmek pek mümkün olmuyor, veliler ile sağlıklı bir iletişim kurmak zor oluyor.

Ne olumlu ne de olumsuz etkiliyor olarak düşünen katılımcılar normal yaşantı sürecinde karşılıklı bir konuşma esnasında anlatılacak bir durumu en basit hali ile anlattıklarını belirterek, başlangıçta özel eğitim okulunda çalışmanın genel yaşama etkisinin olduğunu zamanla bu duruma alıştığını ve pek bir etkisinin olmadığını belirtmişlerdir.

Ö5-Çok fazla bir etkisi olmuyor sadece öğrencilere bir konuyu anlatırken en basit halini kullanıyorum gündelik yaşantımda da bu durumu sürdürüyorum çevremdekilere bir olayı anlatırken en basit haliyle anlatmaya çalışıyorum.

Ö7-Tabi ki etkilemiyor desem yanlış söylemiş olurum normal bir okulda görev yapıyordum daha önce görev yaptığım ilk zamanlar bu durum beni zorladı öğrencilerin hareketleri yapamaması söylenenleri algılayamaması ama zamanla bu duruma alıştım

Görüşme Sorusu 18- Özel Eğitim kurumlarında görev yapacak olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine tavsiyeleriniz nelerdir?

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yöneltilen Özel Eğitim kurumlarında görev yapacak olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine tavsiyeleriniz nelerdir? sorusuna yönelik görüşlere ait tema ve kodlar Tablo 4.19’da yer almaktadır.

Tablo 4.19 Özel Eğitim kurumlarında görev yapacak olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine tavsiyeler hakkındaki görüşlere ait tema ve kodlar

TEMA	KODLAR	KATILIMCILAR
ÖNERİLER	Bilgili Olunmalı	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7
	Fedakarlık gösterilmeli	Ö2
	Engellileri tüm yönleriyle kabul	Ö3

Katılımcılara Özel Eğitim kurumlarında görev yapacak olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine tavsiyeleri sorulduğunda gerek gözlemleri gerekse yaşantıları yoluyla elde ettikleri bilgileri paylaşmak adına özel eğitim okulunda görev yapmanın bilincinde olan katılımcıların cevapları incelendiğinde öğretmenlerin bütünü aynı doğrultuda cevaplar vermiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda özel eğitim okulunda görev yapacak olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yükün tamamının öğretmenlerde olduğunu vurgulayarak engellilerde spor konusunda gerekli araştırmaları yapmalarını, bilgi

birikimi ile bilinçli bir şekilde hareket ederek gerek psikolojik gerekse fiziksel olarak fedakârlık yapabilecek durumda olmaları gerektirdiklerini belirtmişlerdir.

Ö1-Özel eğitim, engellilerde spor gibi konularda bilgi sahibi olarak bu kurumlarda çalışmaya başlamalarını tavsiye ederim önceden hazırlıklı olunca ve yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğu sürece sorun yaşanmayacağına kanaatindeyim.

Ö2-Bu kurumlarda görev yapacak öğretmenlerin gerek engel türleri gerekse kurumlarla ilgili bilgili ve bilinçli bir şekilde bu kurumlara gelmelidir ve öğrenciler için verimli olabilmek adına gerek psikolojik ve fizyolojik olarak fedakârlık yapabilecek öğretmenlerin bu okullarda görev yapmasını tavsiye ederim.

Ö3-Engelli bireyleri severek, bilerek, anlayarak ve benimseyecek bir duygu düşünce ve bilince vardıktan sonra bu okullarda görev yapmalarının daha sağlıklı olacağını düşünüyorum

Ö4-Özel eğitim okulunda görev yapmak biraz zorlu bir süreçtir yükün tamamı öğretmende oluyor bunun yanı sıra bilgi olarak da sürekli kendimizi geliştirmemiz gereken bir durum içerisinde oluyoruz ama tavsiye ediyorum.

Ö5-Lisans sürecinden itibaren bilgili bir şekilde hareket etmek gerekiyor, engelliler üzerine yapılan etkinliklere katılarak öğrenciler hakkında bilgi sahibi olmalarını tavsiye ederim.

Ö6-Mutlaka daha bilinçli ve bilgili bir şekilde bu okullara gelmeleri gerektiğini düşünüyorum.

Ö7-Bilgili bir şekilde bu okullara gelmeleri ve öğrencilerle verimli bir süreç geçirilmek isteniyorsa bu yönde geliştirmeleri gerektiğini düşünüyorum

Görüşme Sorusu 19- Görüşme sorularına ek olarak belirtmek istedikleriniz nelerdir?

Son soru olan görüşme sorularına ek olarak neler belirtmek istersiniz diye sorulduğunda dört katılımcı eklemek istedikleri bir durum olmadığından bahsederken bir katılımcı yapılan çalışmanın yol gösterici bir nitelik taşıması temennisinde bulunmuştur ve diğer katılımcılarda özel eğitim kurumlarında sevgi, saygı ve özveri ile çalışıldığı takdirde başarılı olmanın mümkün olduğundan bahsetmiştir.

Ö2-Görüşme sorularımız doğrultusunda özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin İstekler, eksiklikleri belirttikleri durumlar için bir nebze de olsa umarım güzel sonuçlar alınır.

Ö4-Özellikle özel eğitimdeki öğrencilerimiz için bahsedecek olursam. Çocuk sevgi ile sulanan bir çiçeğe benzer ve sevgi ile sulanan her çiçek büyür. Özveri, sevgi, saygı ile öğrencilerimizin başarılı olması daha mümkündür.

Ö5-Özel eğitim kurumlarına daha özverili davranması gerektiğini düşünüyorum.

5. TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor ve fiziki etkinlikler dersine yönelik eğitim öğretim sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesiyle elde edilen bulgular tartışılmaktadır.

Araştırmada katılımcılardan alınan yanıtlar değerlendirildiğinde öğrencilerin spor ve fiziksel etkinlikler dersinde eğlenerek öğrendiklerini, gelişimlerine, sosyalleşmelerine, temel yaşam becerilerine büyük katkı sağlandığını sonucuna varılmıştır. Benzer şekilde Usta (2010), beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin derslerine yönelik görüşlerini belirlediği Engelli Okullarında Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Eğitim Güçlükleri konulu çalışmasında, dersin çok önemli bir yere sahip olduğunun altını çizerek bedensel ve ruhsal gelişime önemli miktarda katkı sağladığını, öğrencilerin daha sosyal ve kendilerine iş yapabilir duruma geldiklerini, ders sayesinde bedenlerini daha iyi bir şekilde kullanabildiklerini ifade etmiştir. Sümer (2006), çalışmasındaki sonuç ise, işitme engelli öğrenciler beden eğitimi ve spor dersine karşı çok ilgililer ve bu dersi çok sevmektedirler şeklindedir. Araştırmamıza benzer sonuçları taşıyan çalışmalardan da alınan bilgiler doğrultusunda bireylerin gerek sosyal yaşama ayak uydurmada gerekse ilerleyen yaşantılarında hayatlarını kolaylaştırma konusunda, önemli kazanımları elde etmelerinde spor ve fiziki etkinlikler dersinin yeri ve öneminin büyük olduğu görülmektedir.

Araştırmada haftalık ders saatine ayrılan sürenin yeterliliği konu başlığına verilen yanıtlar değerlendirildiğinde çoğu katılımcı tarafından ders saati sürelerinin yeterli olmadığı görüşünün hakim olduğu söylenebilir. Sümer (2006) tarafından işitme engelli öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları sorunların öğretmen görüşleri alınarak tespit edilmesi amacıyla yapılan çalışmada beden eğitimi ve spor derslerinin saat sayısının amaçların kazanımı açısından yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Çelik (2008), Trabzon ili merkezindeki ilköğretim ve orta öğretim okullarında çalışan Beden Eğitimi öğretmenleriyle yürüttüğü araştırmasında Beden Eğitimi ders saatlerinin az olduğu dolayısıyla programın uygulanma düzeyinin düştüğünü ifade etmektedir. Engelli okullarında beden eğitimi ders saatleri yetersizdir (Usta, 2010). Özer vd., (1999), Eğitilebilir zihinsel engelli çocukların katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmasının sonucunda nitelikli bir beden eğitimi programı çerçevesinde haftalık ders saatlerinin

artırılması gerektiğini önermişlerdir. Çalışmamızdaki ve diğer araştırmalardaki sonuçlar değerlendirildiğinde ders saatlerinin yetersizliği günümüzde hala daha devam eden ve güncelliğini koruyan bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri; spor ve fiziki etkinlikler dersinde öğrencilerin derse aktif katılımlarını sağlamak için engel türlerine ve seviyelerine göre gösterip yaptırma, anlatım, rol oynama, eşli çalışmalar, model olma ve bilişsel çıraklık gibi öğretim yöntem ve tekniklerini daha fazla tercih ettiklerini ve bu tekniklerle öğrenmenin kalıcı olmasına katkı sağladıklarını vurgulamaktadırlar. Akbal (2016), Beden eğitimi ve spor öğretmenleri beceriyi net, basit ve kısa yönergelerle, tekrar yöntemini ve eğitsel oyunlar yöntemini kullanarak öğretmeye çalışmaktadırlar.

Spor ve fiziki etkinlikler dersinde BEP planındaki kazanımların ön planda olduğu bir değerlendirme sisteminin kullanıldığı, yöntem olarak ise öğrencilerin yeterlilikleri doğrultusunda gerek ders için performansla ilgili gerekse de gözlem formları yardımıyla ölçmenin yapıldığı görülmektedir.

Öğretim programında belirtilen hedef ve hedef davranışlara yönelik öğretmenlerin çoğu öğretim programını yeterli bulmadıklarını belirterek öğrencilerin farklı yetersizlik türlerine sahip olduklarını, bu durumun da programı uygulamada zorluk oluşturduğunu belirtmişlerdir. Benzer şekilde Günaydın (2016), eğitim ve uygulama okullarının 1-8. sınıflarında görev yapan zihinsel engelliler sınıf öğretmenleri ile gerçekleştirdiği çalışmasında, sınıflarda engel çeşitliliğinin fazla olması nedeniyle beden eğitimi program içeriğinin yetersiz kaldığını ve beden eğitimi ders programında etkinlik ve oyunlara yeterince yer verilmediğini belirtmektedir. Akbal (2016), Programdaki verilen hedefler öğrenci için yapılabilecek bir seviyede olmadığı durumlarda hedefler beden eğitimi öğretmenleri aracılığıyla öğrenciye uygun hale getirildiğini belirtmiştir, bu sayede öğrencilerin fiziksel gelişimi için beden eğitimi öğretmenleri hedeflere bir bütün içerisinde yaklaşmaktadır, sadece kaybın yaşandığı uzuvlara değil de her uzvu için çalışma yapmaktadırlar. Planlaması yapılan beden eğitimi ve spor programlarının bireylerin engel türlerine ve ihtiyaçları doğrultusunda bireylere uygun olacak şekilde özel olarak hazırlanmalıdır (Koparan, 2003). Öğretim programlarını uygulamanın zor olduğu bundan dolayı da çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğu genellikle öğretim programında belirtilen hedef ve davranışları yerine getiremeyen öğrenciler için BEP planlarını kullandıklarını ifade etmektedirler.

Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin özel eğitim öğrencilerinin yaşamlarının her alanına etki eden beceri ve yetenekleri kazanmasında öneminin büyük olduğu vurgulanmıştır. Sümer (2006), sosyal becerileri kazandırmaya yönelik etkinliklere ağırlık verildiğine, işitme engelli öğrencilere statik ve dinamik denge hareketleri ile denge gelişiminin desteklendiğine bununla birlikte derslerde öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre işitsel, görsel ipuçları ile motor becerilerine katkı sağlandığını ve bunların kazandırılması için de oyun formatına ağırlık verildiği belirtilmiştir. Öğrencilerin etkinlikler sonrası dayanıklılık ve kuvvette artış yaşadıkları, duygusal ve çekingen hareketlerinde ise azalma görüldüğü, bu etkinlikler sayesinde daha girişken, daha fazla zevk alan ve daha fazla iletişimde olan bireyler haline geldikleri görülmektedir (Kaldırımcı vd., 2012). Benzer sonuçlu çalışmalar eşliğinde spor ve fiziki etkinlikler dersi vasıtasıyla kas gruplarını güçlendirme, koordinasyon, kuvvet, dayanıklılık, denge, kondisyon, özgüven, takımla koordine şekilde çalışabilme, saygı, sevgi, kazanma, kaybetme, rekabet, çevre ile uyum içerisinde olabilme ve sportif hareketleri yapabilme gibi birçok alanda öğrencilerin gelişimleri olumlu yönde etkilenmektedir.

Araştırmada spor ve fiziki etkinlikler dersinin öğrencilere sosyal beceri kazandırmada, öz bakım becerilerini geliştirmede, bilinçli hareketler yapabilme gibi becerileri kazandırmada etkisinin büyük olduğu belirlenmiştir. Sümer (2006) dersin tüm yaşamları süresince toplumsal ilişkilerini geliştirmede, insan ilişkilerinde iyi olmalarını sağlamada ayrıca öğrencilerin sinir, kas, eklem koordinasyonunu sağlamada etkili olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin yaşamları boyunca rahatlamalarına, gerilimlerden kurtulmalarına duygularını kontrol etmede, ani tepki ve agresif davranışlar sergilemekten kaçınmalarına da yardımcı olmaktadır. Akbal (2016) zor ve yavaş öğrenen öğrenciler için akademik konuların dışında yaşamları boyunca kullanacakları temel bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlamaktadırlar, öğrenciler için yapılan bu planlamalarda akademik konular ile birlikte gündelik yaşantılarında sorun yaşamamaları adına öncelikli beceriler yer alır.

Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin sosyalleşmelerindeki etkisinin çok yüksek olduğu beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından vurgulanmıştır. Araştırmada dersin sadece sosyalleşmelerinde değil bulundukları sosyal ortamlar sayesinde öğrencilerde kazanma, kaybetme, başarı, kolay arkadaşlık kurmaları, iletişim becerilerini geliştirmede, toplumla iç içe olmalarını desteklemede, kendini ifade edebilme becerisinin gelişmesinde, müsabaka hazzı gibi duyguları öğrencilere kazandırma konusunda da

kolaylık sağladığı belirtmişlerdir. Söğüt (2006), Sporun bedensel engellilerin sosyalleşmeleri üzerine etkisi adlı çalışmasında öğrencilerin sosyalleşmelerine katkı sağladığı, arkadaş edinmelerinde, grupla birlikte hareket edebilmede, kendini değerli hissetme, hoşgörülü olmada, takım çalışmasını önemseme ve rekabet duygusu ile ulusal değerlere bağlı olma gibi birçok konuda sporun katkısının büyük olduğundan bahsetmiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri görev yaptıkları okulun spor ve fiziki etkinlikler dersi açısından olanaklarını öğrenci sayıları az olduğu için yeterli bulduklarını, buna ek olarak derste kullanılan malzemelerin de yeterli olduğunu fakat spor salonu açısından sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Usta (2010), engelli eğitimi veren okullardaki beden eğitimi öğretmenleri ile gerçekleştirdiği araştırmasında, okullarda gerekli malzeme sorunu yaşandığını tespit etmiştir.

Öğrencileri spor branşlarına yönlendirme çalışmaları noktasında öğretmenlerin çoğunluğu öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda okul sporları olmasa da kulüp veya federasyonlardaki çeşitli branşlara öğrencileri yönlendirmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Şehirdeki olanakların branşlara yönlendirmede etkili olduğu vurgulanmış ve golbol branşının öne çıktığı ifade edilmiştir. Öğrencilerin özbakım becerilerine sahip olamadığı durumlarda branşlara yönlendirmede sorunlar yaşandığı, ailelerin de bu süreçte yardımcı olması gerektiği vurgulanmıştır. İnce (2017), aileler, bireylerin sportif aktivitelere katılmaları sonucu davranış gelişiminde önemli rol oynamakta ve spor yapan bireylerin ebeveynleri davranışlarında düzelmelerin meydana geldiğini belirtmektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri öğrencilerin derse isteyerek katıldıklarını, derste çok mutlu olduklarını, dersi eğlenceli bulduklarını ifade etmiştir dolayısıyla öğrenciler spor ve fiziki etkinlikler dersine olumlu bakış açısına sahip oldukları söylenebilir. Usta (2010), öğrencilerin tamamının derslerine önem verdiklerini, mutlu olduklarını, eğlendiklerini, sosyalleştiklerini, fiziksel gelişimlerine katkı sağladıklarını böylece öğrencilerin olumlu bir yaklaşım içerisinde olduklarını belirtmiştir. Akay (2008), spor dersinin bedensel olarak öğrencileri rahatlattığı, kendilerine karşı güven duygularının artmasına katkı sağladığı, engelli olma durumunu unutturduğunu ve bu sayede de etkinliklere katılımı daha hevesli olduklarını sadece engelli öğrencileri değil tüm öğrencilerin rahatlatmalarında ve eğlenmelerindeki katkısının yüksek olduğunu vurgulamıştır.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri öğrencilerine karşı ilgi ve sevgi dolu bir yaklaşıma sahip olduklarını, bir şeyler başardıklarında onlarla beraber mutlu hissettiklerini, öğrencilere özveri göstererek gelişimlerine yardımcı olabilmekten gurur duyduklarını belirtmişlerdir. Kaytaz (2004), normal ve zihinsel engelli okullarında çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarına yönelik araştırmasında engelli çocuklara eğitim veren öğretmenlerin öğrencilerin algılamalarının geç ve güç oldukları için öğrencilerle uğraşmanın zor olduğunu, öğrencilerin gelişimlerine katkıda bulunması açısından ve geleceğe hazırlama konusunda katkıda bulundukları için bu durumdan memnundurlar ve yaşadıkları manevi hazzı her şeyin üzerinde tutmaktadırlar.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri özel eğitim okullarında görev yapmaya başladıklarında uyum konusunda sorun yaşadıklarını, bunun nedenleri arasında da lisans düzeyinde aldıkları eğitimin yeterli olmadığını bu nedenle tecrübesizlik yaşanmaması için lisans sürecinde verilen eğitimin uygulama ağırlıklı olmasının daha faydalı olacağını belirtmişlerdir. Usta (2010), engelli okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin lisans eğitimlerinde Özel Eğitim ve Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor gibi derslerinin artırılması ve hizmet içi eğitimler ile ayrıca desteklenmesi gerektiğini ifade etmektedir. Fakazlı vd., (2021), özel eğitim gerektiren bireylerle çalışan öğretmen ve spor eğitimcilerinin lisans eğitimleri sürecinde genel olarak özel eğitim alanında dersler aldıklarını vurgulamaktalar fakat aldıkları bu eğitimin çalıştıkları kurumlarda öğretmenlere katkısının yeterli düzeyde olmadığı ve kurumlarda çalışmalarını destekleyecek yönde bir eğitim almadıklarını bu yüzden de aldıkları eğitimi de yeterli bulmadıklarını belirtmektedir. Benzer çalışmalar incelendiğinde ortaya çıkan sonuçta öğretmenlerin lisans düzeyinde aldıkları eğitimin yeterli olmadığı bu süreçte tecrübesizlik yaşanmaması için lisans sürecinde verilen eğitimin uygulama ağırlıklı olmasının öğretmenler açısından daha faydalı olacağı görülmektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri öğrencilerin tanıları hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir ayrıca eğer yeterli düzeyde bilgi sahibi olmazlarsa öğrencideki gelişimin zor olacağını, eğitim öğretim sürecinde verimliliğin düşeceğini ifade etmişlerdir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri özel eğitime yönelik kendilerini geliştirmek ve bilgi düzeylerini artırmak için; çeşitli kurslarda eğitimler aldıklarını, dergileri, konu hakkında yapılan araştırmaları incelediklerini, konu ile alakalı kitaplar okuduklarını, çeşitli

projeleri incelediklerini ve katılım sağlamaya çalıştıklarını, internet kaynaklarından destek aldıklarını belirterek bu eksikliklerini kapatma eğiliminde olduklarını vurgulamışlardır. Botour (2019), beden eğitimi öğretmenlerinin otizmli kaynaştırma/bütünleştirme öğrencilerine yönelik his, tutum ve görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapmış olduğu çalışmada; öğretmenlerin %58,1'nin özel eğitim ile ilgili eğitim aldığını, %41,9'unun ise eğitim almadığını, özel eğitimle ilgili eğitim aldığını ifade eden katılımcıların ise %54,7'sinin lisans eğitimi aldığını, %29,1'inin hizmet içi eğitim aldığını, %9,3'ünün kursa katıldığını, %9,3'ünün ise seminere katıldığını belirlemiştir.

Özel eğitim kurumlarında görev yapmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel anlamda hayatlarına etkisinin olumlu, olumsuz, ne olumlu ne de olumsuz şeklinde üç durum halinde belirtildiğini görmekteyiz. İşaret dili ve benzeri konularda bilgi sahibi olunması gerekliliğinin olumlu bir etki olduğu, sessiz ortamlara alışmanın olumsuz bir etki olduğu, bu durumlara alıştıktan sonra da herhangi bir etkisinin olmadığı ifade edilmektedir. Kaytaz (2004), normal ve zihinsel engelli okullarında çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumlarına yönelik araştırmasında engelli çocuklara eğitim veren öğretmenlerin %50'sinin öğrencilerin algılama problemi yaşamaları nedeniyle işlerinden memnun olmadıklarını, engelli ve normal okullarda çalışan öğretmenlerin %90'ının çocuklara katkı sağlayabildikleri için memnun olduklarını tespit etmiştir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından özel eğitim okulunda görev yapacak olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine yükün öğretmenlerde olduğunu unutmamaları, engellilerde spor konusunda gerekli araştırmaları yapmaları, bilgi birikimi ile bilinçli bir şekilde hareket ederek gerek psikolojik gerekse de fiziksel anlamda fedakarlık yapmaları gerektiğinin bilincinde olmaları ve bunları göze alarak hareket etmeleri tavsiye edilmiştir. Duman (2003), engelli bireylerle çalışmakta olan bütün öğretmenlerin ortak görüşü bu gruba eğitim veren beden eğitimi ve spor öğretmenleri dahil bütün öğretmenlerin özel bir eğitim alması gerektiği ve daha sabırlı olmaları gerektiği şeklindedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor ve fiziki etkinlikler dersine yönelik eğitim öğretim sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesiyle elde edilen sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan yedi beden eğitimi ve spor öğretmenin yaşı aralıkları 35-50 yıl, öğretmenlikteki görev süresi aralıkları 6-25 yıl, özel eğitimdeki hizmet yılı aralığı 1-30 yıl şeklindedir. Öğretmenlerin altısı erkek biri ise kadındır, dört tanesi ortaokul, üç tanesi ise lise düzeyindeki okullarda çalışmaktadır.

Özel eğitim gerektiren bireyler için spor ve fiziki etkinlikler dersi önemlidir ve öğrencilerin gelişimine katkı sağlamaktadır. Haftalık ders saati süreleri yeterli değildir, öğrencilerin gelişimine katkısının büyük olduğu düşünülen bu dersin saatlerinin artırılması gerektiği düşüncesi hakimdir. Kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin çeşitliliğinin öğrenci açısından öneminin büyük olduğu bilinmektedir, bu nedenle öğretmenler çeşitli yöntem ve tekniklerle öğrencilerin derste aktif olmalarına katkı sağlamaya çalışmaktadır. Öğretim programının ve öğretim programındaki hedef davranışların öğrenciler açısından uygulanması zordur ve programlar yeterli değildir. Spor ve fiziki etkinlikler dersi öğrencilere çeşitli beceriler kazandırma konusunda öğrencilerin gelişiminin desteklenmesinde önemli rol oynamaktadır. Öğretmenlerin öğrencilerden beklediği bağımsız yaşam becerilerini gerçekleştirebilmeleridir. Sosyal yaşama uyum sağlamalarında spor ve fiziki etkinlikler dersinin pozitif etkileri fazladır. Okullarda spor ve fiziki etkinlikler dersine yönelik malzemeler yeterlidir fakat spor salonu açısından okullar yetersizdir. Öğretmenler tarafından çeşitli branşlara yönlendirmeler yapılmaktadır. Velilerin bilgilendirilmesi öğrencilerin spora devam etmelerine katkı sağlayacaktır. Öğrenciler spor ve fiziki etkinlikler dersini çok sevmektedir, ve derse ilgileri oldukça fazladır. Öğrencilerin gelişimlerini desteklemek ve başarılı olduklarını görmek öğretmenleri mutlu etmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin lisans eğitimleri özel eğitim açısından yetersizdir. Lisans sürecinde alınan derslerin uygulama ağırlıklı olması gerekmektedir. Öğretmenler öğrencilerin tanıları hakkında yeterli bilgi düzeyine sahiptir.

Öğretmenler bilgi düzeylerini arttırmak ve öğrencilere daha faydalı olabilmek adına araştırmalar yapmaktadırlar ve kendi gelişimlerine katkı sağlamaktadırlar. Özel eğitim

okullarında görev yapmak özel hayatı olumlu, olumsuz, ne olumlu ne de olumsuz şeklinde üç durumda etkilemektedir. Özel eğitim okullarında görev yapacak öğretmen adaylarının bireylerin yetersizlik türleri ve birçok konuda bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bütün bu sonuçlar ışığında; Özel eğitim okullarında verilen spor ve fiziki etkinlikler dersine katılım sağlayan öğrencilerin gelişimlerinde, sosyalleşmelerinde, beceri kazanmalarında vb. rolünün büyük olduğu ve spor ile desteklenen bireylerin çekingen tavırlardan çıkıp, sosyal yaşama uyum sağlamasını kolaylaştırdığı sonucuna varılmaktadır.

Eğitim ve Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Öğretmenlerin kendilerini geliştirebilmelerine katkı sağlamak adına çeşitli eğitimler ile desteklenebilir,
- Hazırlanmış olan ölçme değerlendirme yöntemlerinin ve öğretim programlarının kullanılabilirliğini arttırmak için çeşitli yapılandırmalara gidilebilir,
- Haftalık ders saati süreleri öğretmen ve öğrencilerin memnuniyeti açısından yeniden değerlendirilerek artırılabilir,
- Branşlara yönlendirmede veliler bilgilendirilebilir,
- Okulun olanaklarının şehrin hava şartları göz önüne alınarak yeniden yapılandırılabilir,
- Lisans sürecinden itibaren öğretmen adaylarının bilinçlendirilmesi adına özel eğitime yönelik ders sayısı ve uygulamalı eğitim artırılabilir,
- Engellilerde Egzersiz ve Spor Bilimleri, Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi gibi çok az sayıda olan lisans programları yaygınlaştırılabilir.
- Özel eğitim alanındaki lisansüstü programlarının sayısı artırılabilir ve spor ve fiziki etkinliklere yönelik derslere bu programlarda yer verilebilir.
- Özel eğitim ve spor bilimleri alanlarının ortak bir şekilde disiplinler arası çalışmalar yapması teşvik edilebilir.

Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Türkiye'nin çeşitli illerinde özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görüşlerinin alındığı daha geniş bir örnekleme araştırma yapılabilir,
- Sadece öğretmenlerin değil, okul yöneticilerinin ve velilerin de görüşleri alınarak araştırmaya katkı sağlanabilir,

- Özel eğitim sınıf öğretmenlerinin de görüşü alınarak araştırma yapılabilir,
- Her öğrencinin engel türüne bağlı olarak bireysel olacak şekilde öğrenci değerlendirmesi ve okul içinde genel değerlendirme yapılabilir,

KAYNAKLAR

- Abaoğlu, C. (1982). *Sporun Tıbbi Yönü*, Spor Ansiklopedisi. Yelken Matbaası.
- Akay, V. (2008). *İşitme engellilerde beden eğitimi spor ve rekreasyon aktivitelerinin eğitim bütünlüğü açısından incelenmesi ve değerlendirilmesi (Denizli ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.
- Akbal, E. (2016). *Özel eğitim uygulama okullarındaki beden eğitimi dersi uygulamalarının incelenmesi. (Kırıkkale örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kırıkkale.
- Akmeşe, P. (2018). İşitme yetersizliği olan öğrenciler. Şahbaz, Ü. (Ed.). *Özel eğitim ve kaynaştırma*. Anı Yayıncılık.
- Akyüz, M., Taş, M., Akyüz, Ö., Taş, R., & Çelik, A. (2010). Eğitilebilir zihinsel engelli çocuklarda 6 haftalık fiziksel aktivitelerin bazı fiziksel ve fizyolojik parametrelere etkisi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 13(1). 43-49.
- Algozzine, B., Algozzine, R.ve Ysseldyke, J. E. (2006). *The fundamentals of special education: a practical guide for ever teacher*. Corwin Press.
- Ardıç, A. (2018). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu. Şahbaz Ü. (Ed.). *Özel eğitim ve kaynaştırma*. Anı Yayıncılık.
- Arı, M. (2018). Özgül öğrenme güçlükleri. Metin N. (Ed.). *Özel gereksinimli çocuklar*. Anı Yayıncılık.
- Ashman, A. F. (2002). Society Culture and Education, In A. F. Ashman and J. Elkins. (Eds.), *Educating Children With Diverse Abilites*. Frenchs Forest, NSW: Pearson Education.
- Atay, M. (1995). Engelli bireylerin benlik gelişiminde spor etkinliklerinin önemi. Antalya uluslararası engellilerde spor sempozyumu bildiri kitabı. T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı, 1197(1), 97-100.
- Başar, H. (2001). *Sınıf yönetimi*. Pegem Yayıncılık.
- Bayramlar, K. (2009). Ortopedik özürllülerde rekreasyonel aktiviteler ve spor. *Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 8(1), 24.
- Atasavun Uysal, S., & Bayramlar, K. (2017). Görme ve işitme yetersizliği olan öğrencilerde fiziksel eğitim ve spor. Yanardağ, M., Yılmaz, İ., (Ed.). *Özel gereksinimli öğrenciler için fiziksel eğitim ve spor*. Pegem Akademi.

- Botour, C. (2019). *Beden eğitimi öğretmenlerinin otizmli kaynaştırma/bütünleştirme öğrencisine yönelik his, tutum ve görüşlerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Engelli Çalışmaları Anabilim Dalı, Edirne.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (18.Baskı). Pegem Akademi.
- Carl, B., & Barry, W.(1992). Physical activities, for individuals with mental retardation. Human Kinetics
- Cavkaytar, A. (2019). Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim. İbrahim H. Diken (Ed.), *Özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim*. Pegem Akademi.
- Cavkaytar, A., ve Diken, İ.H. (2005). *Özel eğitime giriş*. Kök Yayıncılık.
- Civelek, A. (1991). Zihinsel özürlü çocukların eğitiminde bütünleştirme yöntemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 15(62), 47-52.
- Çalışkan, N., Karadağ, E., & Çalışkan, F. N. (2010). *Eğitim, iletişim ve öğretmenin beden dili*. (2. Baskı). Kök Yayıncılık.
- Çelik, A. (2008). *Beden eğitimi öğretmenlerinin okul içi ve dışı faaliyetlerde karşılaştıkları sorunların incelenmesi (Trabzon örneği)*. (Yüksek Lisans). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Diken, İ. H. (2019). Otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler. İbrahim H. Diken (Ed.). *Özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim*. Pegem Yayıncılık.
- Doğan, H. (1975). Program geliştirmede sistem yaklaşımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(14), 361-386.
- Doğan, Ö. (2019). Görme engelli çocuklar. Metin N. (Ed.). *Özel gereksinimli çocuklar*. Anı Yayıncılık.
- Duman, S. (2003). *Özel eğitim sınıflarında uygulanan beden eğitimi dersi öğretim programının öğretmen görüşüyle değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı. Konya.
- Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2021). Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni. Erişim adresi:https://www.aile.gov.tr/media/87735/eyhgm_istatistik_bulteni_temmuz_2021.pdf
- Erden, M. (2001). *Öğretmen Mesleğine Giriş*. Alkım Yayınları.

- Ergun, N. (2017). Zihinsel yetersizlik ve dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan öğrencilerde fiziksel eğitim ve spor. yanardağ, M., Yılmaz, İ., (Ed.). *Özel gereksinimli öğrenciler için fiziksel eğitim ve spor*. Pegem Akademi.
- Fakazlı, A., İlhan E., &Yarayan, Y. (2021). Engelli bireyler ile çalışma değişkeni bakımından spor öğretmenlerinde empatik eğilim. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. (26)2. 235-246.
- Günaydın, B. (2016). *Zihinsel engelliler beden eğitimi öğretim programlarının içerik, uygulama, sorunlar açısından veli ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı. Bolu.
- Gürsel, O. (2019). Görme yetersizliği olan öğrenciler. İbrahim H. Diken (Ed.). *Özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim*. Pegem Yayıncılık.
- Hazar, M. (1996). *Beden eğitimi ve sporda oyunla eğitim*. Tutibay Yayınevi.
- İnce, G. (2017). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuğa sahip ebeveynlerin spor ile ilgili görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*. (18)1. 109-124.
- Kaldırımcı, M., Şirinkan, A., & Şirinkan, Ş.Ö. (2012). 7-10 Yaş özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerle akranlarına uygulanan bireysel hareket eğitim programının etkilerinin karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. (14) 2. 52-61.
- Kalyon, T. A. (1997). *Özürlülerde spor*. Bağırhan Yayınevi.
- Karabulut, H. A. (2021). Zihinsel yetersizliği olan birey. Vural, M. Barut, Y. (Ed.). *Özel eğitim ve kaynaştırma*. Lisans Yayıncılık.
- Karabulut, R. (2021). Oyunların çocukların gelişimine etkisi. Karabulut, R. ve Deniz, S. (Ed.), *Özel eğitimde oyun ve müzik*. Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Karakaya, Y., Yener, E., & Uğurlu, F. (2017). Zihinsel engelli okullarında beden eğitimi ve spor dersi programına yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*. 12(28). 489-502.
- Kaya, K. (2018). Beden Eğitimi ve Sporun Tarihsel Gelişimi. Taşkiran, Y. (Ed.). *Spor Bilimlerine Giriş ve Sporun Temelleri*. Ergün Yayıncılık.

- Kaytaz, K. (2004). *Normal ve engelli çocuklara eğitim veren okullarda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumu karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği. Sakarya.
- Kazanoğlu, D. (2020). İletişim, dil ve konuşma bozukluğu olan çocuklar. Talas, S. (Ed.). *Özel eğitim*. Nobel Yayınları.
- Kızılaslan, A., Zorluoğlu, S. L., Yücel, A., & Sözbilir, M. (2016). Yeti yitimi modellerinin tarihsel süreci. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16(1), 183-197.
- Koparan, Ş. (2003). Özel ihtiyacı olan çocuklarda spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. (17)1. 153-160.
- Küçük, A., & Polat, S. (2013). İlköğretim okul yöneticilerinin eğitime ve eğitimin amaçlarına ilişkin görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*. (3)1. 239-255.
- Kulahçı, M. & Pehlivan, Z. (1996). Özel eğitime muhtaç gençlere yönelik spor eğitimi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 6(17), 2-6.
- Metin N. (2018). Zihinsel engelli çocuklar. Metin N. (Ed.). *Özel gereksinimli çocuklar*. Anı Yayıncılık.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2008). *Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi Özel Öğrenme Güçlüğü Destek Eğitim Programı*. Erişim Tarihi: 06 Ekim 2022, Erişim adresi: https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_09/04010347_zelrenmeegldestekeitimp rogram.pdf
- Milli Eğitim Bakanlığı (2014). *Özel eğitim hizmetleri tanıtım el kitabı*.
- Norman, G. (2020). *Özel eğitim okullarında görev yapan özel eğitim bölümü mezunu öğretmenler ile beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerinin analizi*. (Yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya
- Öktem, F. (2010). Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu. A Gönül Akçamete (Ed.). *Genel eğitim okullarında özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim*. Kök Yayıncılık.
- Özel Eğitim Kurumları Yönetmeliği (2012, 18 Mayıs). Resmi Gazete (Sayı: 28296). Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16154&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2018a, 07 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı:30471). Erişim adresi:<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24736&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2018b, 07 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı:30471). Erişim adresi:<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24736&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2023a). Özel Eğitim Programları Erişim: 17.01.2023. <https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitim-ile-ilgili-yayimlar/icerik/123>.
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2023b). Özel Eğitim Programları Erişim: 17.01.2023, <https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitim-ile-ilgili-yayimlar/icerik/123>
- Özer, D. , Aral, N. , Özer, K. , Güvenç, A. , Tatar, N. & Hindistan, E. (1999). Eğitilebilir zihinsel engelli çocukların motor yeterliliklerinin normal gelişim gösteren yaşlıları ile karşılaştırılarak incelenmesi . *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* , 4 (3) , 3-14.
- Özer, D.S. (2001). *Engelliler İçin Beden Eğitimi ve Spor*. Nobel Yayın Evi
- Özer, D.S. (2005). *Engelliler için beden eğitimi ve spor*. (2. Basım). Nobel Yayın Dağıtım.
- Özmen, R. G. (2019). Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler. İbrahim H. Diken (Ed.). *Özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim*. Pegem Yayıncılık.
- Özsoy, Y., Özyürek, M., & Eripek, S. (2002). *Özel eğitime muhtaç çocuklar özel eğitime giriş*. Karatepe Yayınları.
- Poyraz, A. (2018). Spor bilimine giriş ve beden eğitimi sporun temelleri. Taşkiran, Y. (Ed.), *Beden eğitimi ve spor alanında kullanılan öğretim strateji ve yöntemleri*. Ergün Yayınları.
- Saldana, J. (2019). *Nitel araştırmacılar için kodlama el kitabı*. Aysel Tüfekci Akcan, Süleyman Nihat Şad (çev.) Pegem Akademi.
- Savucu, Y. (2015). Engelli bireyler için beden eğitimi ve spor. Demir, E. (Ed.). Spor bilimine giriş. Nobel Akademi Yayınları.

- Savucu, Y. (2018). Engelli bireyler için beden eğitimi ve spor. Taşkiran Y. (Ed.). *Spor bilimlerine giriş ve beden eğitimi ve sporun temelleri*. Ergün Yayıncılık.
- Sherrill, C. (1988). Leadership training in adapted physical education. Human Kinetics Books. Champaign, Illinois. 266-280.
- Silverman, D. (2018). Nitel verileri yorumlama. Erkan Dinç (çev.) Pegem Akademi.
- Smith, T. E. C., Followay, E. A., Patton, J. R. & Dowdy, C. A. (2008). Teaching students with special needs in inclusive settings. (5th ed.). Pearson Education, Inc.
- Söğüt, M. (2006). *Sporun bedensel engellilerin sosyalleşmeleri üzerine etkisi*. (Yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Mersin.
- Sucuoğlu, B., & Kargın T. (2010). *İlköğretim 'de kaynaştırma uygulamaları*. Kök Yayıncılık.
- Sümer, H., (2006). *İşitme engelli öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Çanakkale.
- Şahin, S. (2018). Ortopedik engelli çocuklar Metin N. (Ed.). *Özel gereksinimli çocuklar*. Anı Yayıncılık.
- Şirinkan A. (2021). Özel eğitime gereksinimi olan bireyler için beden eğitimi ve spor. Nobel Akademik Yayıncılık
- Top, E. (2018). 14 Haftalık özel eğitim dersi uygulamasının üniversite öğrencilerinin empatik eğilim ve engellilere yönelik tutumlarına etkisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. (3)9. 174-183.
- Turan, F. (2019). İletişim dil ve konuşma bozukluğu olan çocuklar. Metin N. (Ed.). *Özel gereksinimli çocuklar*. Anı Yayıncılık.
- Türk Dil Kurumu. (2022). Öğretim. Erişim: 16 Kasım 2022, <https://sozluk.gov.tr/>.
- Uçar, S. A. (2021). Otizmli bireyler. Vural, M., Barut, Y. (Ed.). *Özel eğitim ve kaynaştırma*. Lisans Yayıncılık.
- Usta, A. (2010). *Engelli okullarında beden eğitimi öğretmenlerinin karşılaştıkları eğitim güçlükleri (Ankara ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

- Uysal, H. H. (2019). Fiziksel yetersizliği\süreğen hastalıkları olan öğrenciler. İbrahim H. Diken (Ed.). *Özel gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim*. Pegem Yayıncılık.
- Vural, M. (2021). Dil ve konuşma bozukluğu olan bireyler. Vural, M., Barut, Y. (Ed.). *Özel eğitim ve kaynaştırma*. Lisans Yayıncılık.
- Yalçın, G. (2021) Görme yetersizliği olan birey. Vural, M., Barut, Y. (Ed.). *Özel eğitim ve kaynaştırma*. Lisans Yayıncılık.
- Yanardağ, M. (2017). Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerde fiziksel eğitim ve spor. Yanardağ, M., Yılmaz, İ., (Ed.). *Özel gereksinimli öğrenciler için fiziksel eğitim ve spor*. Pegem Akademi.
- Yetim, A.A. (2014). *Engelliler sporuna sosyolojik yaklaşımlar*. 2nd International Physical Education and Sports Congress for the Disabled. Batman.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, H., Ünal, E., & İlhan, E. (2022). Millî Eğitim Bakanlığı “Özelim Eğitimdeyim” uygulaması kapsamında yer alan oyun etkinliklerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 27(3), 153-170
- Yücel, E. (2018). İşitme engelli çocuklar. Metin N. (Ed.), *Özel gereksinimli çocuklar*. Anı Yayıncılık.

EKLER

EK-1 Veri Toplama Aracı

GÖRÜŞME FORMU

Araştırmanın amacı özel eğitim okullarında görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor ve fiziki etkinlikler derslerine yönelik görüşlerini inceleyerek eğitim ve öğretim süreçlerini analiz etmektir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmıştır. Teşekkürler.

Zeynep Kalkan, Dr. Öğr. Üyesi Mehmet İmamoğlu

TANIMLAYICI BİLGİLER				
S1	Doğum Tarihiniz?	/...../.....		
S2	Cinsiyetiniz?	(1) Erkek	(2) Kadın	
S3	Görev yaptığınız okul düzeyi	(1) İlkokul	(2) Ortaokul	(3) Lise
S4	Öğretmenlikteki görev yılınız	 yıl		
S5	Özel eğitimdeki görev yılınız	 yıl		

GÖRÜŞME SORULARI	
GS1	Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine yönelik görüşlerinizi açıkla mısınız?
GS2	Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine ayrılan haftalık ders saati süreleri hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
GS3	Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinde kullandığınız öğretim yöntem ve teknikler hakkında düşünceleriniz nelerdir?
GS4	Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinde kullandığınız ölçme ve değerlendirme yöntemleri hakkında görüşleriniz nelerdir?
GS5	Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programı hakkındaki düşüncelerinizi açıkla mısınız?

GS6	Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi öğretim programında belirtilen hedef ve hedef davranışlara yönelik görüşleriniz nelerdir?
GS7	Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin özel eğitim öğrencilerine hangi becerileri kazandıracağını düşünüyorsunuz?
GS8	Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin akademik başarısına etkisini yorumlar mısınız?
GS9	Spor ve Fiziki Etkinlikler dersinin öğrencilerin sosyal hayatlarına etkisini yorumlar mısınız?
GS10	Görev yaptığınız okulun olanaklarını Spor ve Fiziki Etkinlikler dersi açısından değerlendirir misiniz?
GS11	Öğrencileri spor branşlarına yönlendirme çalışmalarınızı yorumlar mısınız?
GS12	Öğrencilerinizin Spor ve Fiziki Etkinlikler dersine bakış açılarını değerlendirir misiniz?
GS13	Özel eğitim öğrencileri ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
GS14	Özel eğitime yönelik almış olduğunuz eğitimi değerlendirir misiniz?
GS15	Özel eğitim öğrencilerinin tanıları hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunuzu düşünüyor musunuz?
GS16	Özel eğitime yönelik kendinizi geliştirmek ve bilgi düzeyinizi artırmak için neler yapıyorsunuz?
GS17	Özel eğitim kurumlarında görev yapmanın beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin genel anlamda hayatlarına etkilerini açıklar mısınız?
GS18	Özel Eğitim kurumlarında görev yapacak olan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine tavsiyeleriniz nelerdir?
GS19	Görüşme sorularına ek olarak belirtmek istedikleriniz nelerdir?

EK-2 Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma İzni

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-36648235-605.01-51377505
Konu : Araştırma ve Uygulama izni
(Zeynep KALKAN)

08/06/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Sinop Üniversitesi Rektörlüğünün 26.05.2022 tarihli ve E.102252 sayılı yazısı.

İlgi yazı gereği; Sinop Üniversitesi Araştırmacılarından Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Zeynep KALKAN tarafından Dr. Öğr Üyesi Mehmet İMAMOĞLU'nun danışmanlığında yapılması planlanan; "Özel Eğitim Okullarında Görevli Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Derlerine Yönelik Görüşleri" konulu araştırma ve uygulama çalışması için izin talebinde bulunulmuştur.

İlgi yazı ve ekleri, Bakanlığımızın 21.01.2020 tarihli ve E.1563890 (2020/2) sayılı genelgesi çerçevesinde Komisyonumuzca incelenmiş olup; "Araştırmaların, Eğitim Öğretim Faaliyetlerini Aksatmayacak Şekilde, gönüllülük esasıyla ve varsa veli onay belgesinin onaylatılması" ve komisyon kararlarında belirtilen veri toplama araçlarının kullanılarak isimleri belirtilen okullarda uygulama ve anket çalışmasının yapılması, yapılan çalışmalarının sonuçlarının birer örneğinin Müdürlüğümüz, Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü (AR-GE Birimi)'ne gönderilmesi ve çalışmaların bir eğitim öğretim yılını kapsayacak şekilde yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Salih KAYGUSUZ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
Can ATAK
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek: İlgi Yazı (1 adet dosya)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Yönetim Cad. Valilik Binası Kat:4 Yakutiye ERZURUM

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: H.TEMEL

Telefon No : 0 (442) 234 48 00

E-Posta: arge25@meb.gov.tr

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

İnternet Adresi: erzurummeb@meb.gov.tr

Faks: 4422351032

Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden eb40-ad75-3a70-9ee1-5f96 kodu ile teyit edilebilir.

EK-3 Çalışmanın Yapıldığı Özel Eğitim Okulları

No	İlçe	Okul	Kademesi	Seviye
1	Palandöken	Erzurum Özel Eğitim Uygulama Okulu	Lise	Orta-ağır zihinsel, Orta-ağır otizm
2	Palandöken	İşitme Engelliler Ortaokulu	Ortaokul	İşitme
3	Palandöken	Özel Eğitim Meslek Okulu	Lise	Hafif zihinsel Otizm-Bedensel
4	Palandöken	Recep Birsin Özen Özel Eğitim Uygulama Okulu (2.kademe)	Ortaokul	Orta-ağır zihinsel, Orta-ağır otizm
5	Yakutiye	Erzurum Özel Eğitim Meslek Lisesi (İşitme)	Lise	İşitme
6	Yakutiye	Erzurum Özel Eğitim Uygulama Okulu	Ortaokul	Orta-ağır zihinsel, Orta-ağır otizm
7	Yakutiye	Görme Engelliler Ortaokulu	Ortaokul	Görme

EK-4 Etik Kurul

T.C.
SINOP ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU

İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönetim Kurulu Kararları

Toplantı Tarihi	Toplantı Sayısı	Karar Sayısı
24.03.2022	2	2022/042

Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönetim Kurulu Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Nuri DİCLE başkanlığında 24.03.2022 tarihinde 20.00-22.30 saatleri arasında online olarak toplanarak aşağıdaki kararları almıştır.

KARAR NO:2022/042

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Zeynep KALKAN 'ın 08.03.2022 tarihinde Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kuruluna online başvurusu ile ilgili görüşüldü.

Zeynep KALKAN ve Dr. Öğr. Üyesi Mehmet İMAMOĞLU 'nun "*Özel Eğitim Okullarında Görevli Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Derslerine Yönelik Görüşleri*" başlıklı çalışmalarının ve çalışmalarında kullanacakları aşağıda örneği verilmiş bir (1) sayfalık ölçme araçlarının fikri, hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğu başvurularda ait olmak üzere, "Kişisel Verilerin Korunması Kanununa" dikkat edilmesi şartıyla Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Yönergesine uygun olduğunun kabulüne, sonucun Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Zeynep KALKAN 'a bildirmek üzere Rektörlük Makamına arzına oybirliği ile karar verildi.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Zeynep KALKAN

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu

Lise : Nafiz Bey Anadolu Ticaret Meslek Lisesi Halkla İlişkiler Bölümü

Lisans : Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Yüksek Lisans : Sinop Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Antrenörlük
Eğitimi Anabilim dalı

